

T. C.

Temsilciler Meclisi.

TUTANAK DERGİSİ

Yirmi birinci Birleşim

28 . 2 . 1961 Salı

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	420	ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/47) 429,432,433,435,448 :
2. — Gelen kâğıtlar	421	450
3. — Yoklama	422	
4. — Başkanlığın Genel Kurula sunuşları	422	3. — Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/70) 429 :432,432 :433,433 :434,435,442,451 :453
1. — Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkında Temsilciler Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/38)	422	442
5. — Görüşülen işler	422	a) Yazılı soru ve cevabı 442
1. — Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısının 1. maddesine dair Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/32) 422 :429,432,433,434, 445 :447		1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Özfa-kih Fakih'in, Karayolları 3. Bölge Müdürlüğü Merkez Atelyesinde çalışan işçilerden bir kısmına iş yerine kadar gidip ve gelişlerinin sebeb olduğu zaman bedellerinin ödenmesi sebebine dair sorusuna Bayındırlık Bakanı Gökdoğan Mukbil'in yazılı cevabı (7/4) 442 :444
2. — Sivas eşrafından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatanî hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu		

1. — TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Yoklama yapıldı.

Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkında Başkanlık tezkeresi, okundu, kabul edildi.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1960 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde,

1960 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde,

1960 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarıları kabul edildi.

Ankara Üniversitesi,

Karayolları Genel Müdürlüğü,

İstanbul Teknik Üniversitesi ve

İstanbul Üniversitesi 1960 malî yılı Bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarıları ile,

Er ve erbaş harchkları kanun tasarısı kabul olundu.

İkinci Oturum

Subay ve askerî memurların maaşatına dair olan 1453 sayılı Kanuna ek 3661 sayılı Kanunun muaddel birinci maddesi ve 4600 sayılı Kanunun muaddel 3. maddesi ile 5802 sayılı Astsubay Kanununun 8. maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısının tümü üzerinde görüşüldü.

Birleşime ara verildi.

Üçüncü Oturum

Subay ve askerî memurların maaşatına dair olan 1453 sayılı Kanuna ek 3661 sayılı Kanunun muaddel 1. maddesi ve 4600 sayılı Kanunun muaddel 3. maddesi ile 5802 sayılı Astsubay Kanununun 8. maddesinin değiştirilmesi,

Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 4926 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılması,

Millî Eğitim Bakanlığı kuruluş kadroları ile merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 4926 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele makam tazminatı kadroları konulması hakkındaki kanun tasarısı kabul olundu.

Dördüncü Oturum

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılmasına dair kanun tasarısı kabul edildi.

Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkındaki kanun tasarısının birinci görüşülmesi yapıldı.

1715 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanununun 34. maddesinde değişiklik yapılmasına,

5433 sayılı Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü görev ve kuruluş Kanununun 32. maddesinin değiştirilmesine,

Çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun tasarıları kabul olundu.

Birleşime son verildi.

Başkan

Başkanvekili

Akadlı Lâtîfi

Kâtip

Kitapçı Şahap

Kâtip

Ekşi Oktay

Sorular

Yazılı soru

Temsilciler Meclisi üyesi Çini Rifat'ın, Orman işletme binasında vukubulan yangında bazı vatandaşlara hakaret eden Tavşanlı Kaymakamı Saip Nalbantoğlu hakkındaki şikâyetlerin tahkik edilip edilmediğine dair yazılı soru önergesi İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (7. 10)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı (1/70) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

2. — Millî Korunma suğlarının affına, Millî Korunma Teşkilât, sermaye ve fon hesaplarının tasfiyesine ve bâzı hükümler ihdasına dair 10 . 9 . 1960 tarihli ve 79 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı (1/71) (Ticaret Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

3. — 1960 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvel ile Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/73) (Adalet Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

4. — Ankara Üniversitesi 1960 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/74) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

5. — Ege Üniversitesi 1960 yılı Bütçe Kanu-

nuna bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/75) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

6. — Tekel Genel Müdürlüğü 1960 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/76) (Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

7. — Göçmenlerle nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk ve yemeklik dağıtılması hakkındaki 3242 sayılı Kanunla muhtaç çiftçilere ödünç tohumluk verilmesine dair 5254 sayılı Kanuna göre tohumluk ve yemeklik bedellerinin tecili hakkında kanun tasarısı (1/77) (Tarım Komisyonuna ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona).

Raporlar

8. — Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyonu raporu (1/70) (Gündeme).

9. — Anayasanın halk oyuna sunulması hakkında kanun tasarısına dair Seçim Kanunu Komisyonu raporu (5/5) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 10

BAŞKAN — Akadlı Lûtfi

KÂTIPLER : Kitapçı Şahap, Çini Rifat

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Ekseriyet var, oturumu açıyorum.

4. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesi hakkında Temsilciler Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/38)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın üyelerin hizarlarında gösterilen müddetlerle izinleri, Başkanlık Divanının 25 Şubat 1961 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Temsilciler Meclisi

Başkanı

K. Orbay

Karaosmanoğlu Yakup Kadri 15 gün hastalığına binaen 22 Şubat 1961 tarihinden itibaren; Pamukçu Mahir 10 gün hastalığına binaen 22 Şubat 1961 tarihinden itibaren;

BAŞKAN — İsimleri teker okutup reye arz edeceğim.

Karaosmanoğlu Yakup Kadri, 15 gün, hastalığına binaen, 22 Şubat 1961 tarihinden itibaren;

BAŞKAN — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Pamukçu Mahir, 10 gün, hastalığına binaen, 22 Şubat 1961 tarihinden itibaren;

BAŞKAN — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısının 1. maddesine dair Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/32) (1)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

(Rapor okundu.)

BAŞKAN — Rapor hakkında söz isteyen?..

KARMA KOMİSYON SÖZCÜSÜ ERGİN

NACİ — Efendim, komisyon tarafından hazırlanan tasarıda bahsolan husus, harb mâlûllerinin zammına mütaalliktir.

Komisyon raporunun son fıkrasında; birinci maddenin Hükümet tasarısında teklif edilen şekilde kabulüne ittifakla karar vermiş bulunmaktadır, cümlesinde bir iltibas olmasın. Diğer birinci madde ile beraber tadilini nazarı itibara almanak gibi bir mâna çıkar. Hakikat öyle değildir; bu, harb mâlûllerinin zammına aittir. Komisyonca, birinci maddenin Hükümet tasarısında teklif edilen şekilde kabulüne ittifakla karar verilmiştir, tavzihan, tasrihan arz ederim.

LASKARİS KALUDİ — Muhterem arkadaşlar, söz almaktan maksadım, anlaşılmamış bir mevzuu, yalnız maddî kısmından değil, mânevî ve psikolojik kısmından yaptığı tesiri anlamak içindi.

(1) 9 ve 9 a ek sayılı basma yazı tutanağın sonundadır.

Muhterem Maliye vekâleti bir kaun tasarısı çıkarıyor, şuna zam, şuna zam. Ama mâlûl asker ve subayların terfih zamlarına zam yoktur diyor. Bu kanun, harb mâlûlü, evlerinden dışarıya çıkamıyan, gezi ile alâkası olmıyan beş bin küsur asker ve 500 - küsur subayın maneviyatı ile alâkalıdır. Bu kanun böyle teklif edilmemiş olsaydı ne olacaktı? Asker bu sene ayda 40 lira fazla alacaklardı, ayaksız, kolsuz, gözsüz askerin alacağı para 40 lira idi. Ben Türkiye Mâlûller Derneğinde çalıştım, 5 000 küsur askere % 20 ile 1 300 000 lira ve mâlûl subaylara verilecek para 484 000 liradan ibarettir.

Maliyenin parası yok ise vermemiş olması doğrudur. Yalnız dokuz küsur milyarlık bir bütçe içerisinde bu insanlara verilecek olan para; 484 bin lirası subaylara ve askerlere de bir milyon üç yüz bin liradır.

Arkadaşlar, Avrupa'da dostları olanlar, gideler bilirler. Bir kimsenin hastaneye yatışını tasavvur edin. Ziyaret edeceksiniz. Hastaya ne götürürsünüz? elma, portakal değil, daha ziyade bir çiçek götürürsünüz. Yatakta olan kimse bir şeyler görmek istiyor. Şimdi mâlûl zâbit ve askerlerimize vereceğiniz 40 - 120 lira bu arkadaşlarımız için mânevi bir değeri olacaktır, maddeden ziyade, bilhassa birinci ve ikinci derecede olanlardan ancak otuz kadar arkadaş kalmıştır. Bu insanlar muayene olurlar, mâlûliyet dereceleri düşer. Mâlûllerin yaraları seneler geçtikçe düzelmez. Teessürle huzurunuzda konuşan bu arkadaşınız 15 sene evvel başka idi, şimdi başka türlüdür. Bundan evvel, geçmiş hükümetler düşünmüş veya düşünmemiş. Ancak burada Maliye Vekâletinin çıkarmış olduğu listeler üzerinde de bir yanlışlık vardır bu, yanlışlık maddî yanlışlıktır. Bugün harb mâlûlü kimlerle mukayese ediliyor vazife mâlûlü ile. Asker olmıyan arkadaşlar, harb mâlûlü kimdir, vazife mâlûlü kimdir, bilmez. Yalnız şurasını tebarüz ettirmek istiyorum ki, bugün harb mâlûlleri, Kore Harbinin verdiği 150 harb mâlûlünden gayrı, diğerlerin Balkan Muharebesi, Arnavutluk cephesi ve İstiklâl Harbi mâlûlleridir. Bu arkadaşlar, her sene yüzde on, on beş nispetinde azalmaktadırlar. Burada, 1961 senesine geçerken, geçen günkü zabıttan aldım, öğrendim, halen bunların beş on tanesi yoktur. Bunlar beş on sene içerisinde tasfiye edeceklerdir, sinleri icabı. Şimdi, ko-

misyonun teklifini okudum, harb mâlûlü teklif edilenler, fiilen harbe iştirak etmek suretiyle iki kolunu, gözünü, bacağı, iki gözü ile beraber bacaklarını kaybetmiş insanlardı. Bir broşür dağıtılmıştır, çok güzel, bunlara şu şu yardımlar yapılır diye yazmışlardır. Ancak haklarında hiçbir şeyin tatbik edilemeyeceği ifade edilmiş.

Birincisi şu, (Tütün ikramiyesi almıyorlar mı sesleri) Müsaade edin izah edeceğim, kimseyi tesir altında bırakmamak için söyleyeceğim.

Bugün kolları, ayakları, gözleri olmıyanların uzuvlarını Hükümet yaptıracaktır. Türkiye'de yaptırılamazsa Avrupa'da yaptıracaktır. Dünyanın her yerinde bu mâlûller için atelyeler var, fakat bizde yok. Kırk sene evvel vardı, kapandı, halen yoktur. Emekli Sandığı bu şekilde müracaat edenleri İstanbul'da bir, iki hususi ayak yapıcısı var, oraya gönderiyor. Bunlar asker tâbiriyle alaydan yetişme, bir şey yapamıyorlar. Ben kendimi bu işten çıkarıyorum, çok müteessirim, söylemek istemiyorum. Yalnız biliyorum, derneğimize gelen ayaksız askerleri biliyorum, 25 - 30 seneden beri hep böyle geziyorlar. Bunları biz Avrupa'ya gönderemiyoruz.

Bu maddenin sonunda, harb mâlûlü sayılacak subay ve askerin bir harekâtı harbiyenin muvaffakiyetle neticelenmesine şahsan âmil olanlar veya fevkalâde fedakârlık yapmak suretiyle mâlûl olanlara, mâlûliyet zamlarının % 50 si verilecektir, der.

Arkadaşlar, bu kanun 1949 da çıktı. Haklarımız için Devlet Şûrasına dâva açınız diye bize cevap verdiler. Ve bize verilen diğer bir cevap da efendim, kanun bundan sonraki mâlûllere aittir dendi. Aldığımız cevap bu.

Efendim, maliye daima almaya alışmıştır, vermeye gelince ya vermez, yahut da zor verir.

Yüzlere kişilik bir sınıfın, bir harbin memleket lehine değişmesine âmil olan bu kimselere, kalkın gidin, Devlet Şûrasında uğraşın denmesi, uğraştırılması, doğru değildir.

Millî Birlik Hükümeti teessüs etti, Millî Müdafaa Vekili değişti, 1 Temmuz 1960, ikinci, bir haksız muameleye mâruz kaldılar. Dâva edenler dâva ettikleri tarihten itibaren almalıydılar dendi.

Şimdi muhterem arkadaşlar, bu hava içinde sizden ve Hükümetten şöyle bir şey bekliyen bu insanlar beklediklerinin hilâfına iki, üç kelime

gördükleri zaman tabiidir ki, içlerinde eskiden beri olan teessürlerine bir teessür daha ilâve edecektir. Para meselesinden ziyade, bunların dışarda bırakılmış olması üzülmelerine sebeb olacaktır. Bütçe Komisyonu milyonlarca rakam çıkardı, 1961 bütçesi ile bu mâlûl askerlere ve subaylara bir miktar zam yapsaydı ne olurdu? Maliye Vekili para yoktur diyor. Yok olmadığına göre, biz başka memleketlerde olduğu gibi, ne Maliye Vekâletinin kapısına, ne de Meclisin kapısına kolsuz, ayaksız 200 - 300 kişiyi getir-medik. Biz elsiz, kolsuz askerlerimizi dilencililiğe sevk etmiyelim. Şimdi göze çarpan nedir? Efendim, harb mâlûlleri, tütün ikramiyesi alıyorlar.

Size tütün ikramiyesini târif edeyim. Bu bir kanun meselesidir. Ve beynelmilel olarak tanınmış bir haktır. 551 sayılı bir kanun vardır. Başında, harb mâlûllerine, dünyanın her tarafında olduğu gibi tütün satmak, pul satmak bir ulufe olarak kabul edilmiştir. Türkiye de bunu yapmaya karar verdi. Belediyeler ayrıca bir kanun çıkardı. Ayakları olmayan bir zâbit, bir asker gidemedi dükkânına,

Reji zamanı, rakı inhisarı yoktu. Askerler zâbitlere dükkân için izin verildi ve dendi ki tütün satanlara; % 6, rakı satanlara; % 6 verilir. Bunun % 2 sini harb mâlûllerine verelim. Tütün satışlarından elde edilecek kârların, % 2 sinin harb mâlûllerine, harb yetimlerine ve şehit arkadaşlarımızın dullarına taksimi derpiş edildi. Buna dair 551 sayılı Kanun çıktı. Bu kanunun çıktığı tarihte mâlûllerin aylığı 25 lira idi. Buna zamimeten de % 2 den 40 - 50 lira ahyorlardı. Zamanla sigara satışları çoğaldı fiyatlar arttı ve bundan dolayı da % 2 ler çoğaldı. Bu göze batmaya başladı.

Bu noktaya gelmeden evvel şunu izah edeyim. Bugün bu % 2 nin yarısı mâlûl subaylarla askerlere dereceleri itibariyle taksim edilir. Bugünkü mevzuata göre tütün ikramiyesinden 600 lira kadar düşmektedir. Diğerleri yetimlere ve şehitlerin ailelerine veriliyor.

Aneak 5434 sayılı Kanunun 64 nû maddesine göre haza da, yani bugün uçan tayyarecimizin tayyaresi düşerse, şehit veya sakat kaldığı takdirde harb mâlûlü olur. Denizde tahtelbahirdeki askerlerimiz tahtelbahir içinde maazallah şehit olur veya sakat kalırsa harb mâlûlü sayılır. Tayyareci yerde iken aynı kazaya uğrarsa, denize deniz üzerinde aynı kazaya uğrarsa vazife mâlûlü

addedilir. Kanunun 4 nû maddesinin harb mâlûlü telâkki ettikleri ile bu parayı taksim ediyoruz.

Bugün harb mâlûlü subay 504 kişidir. Buna rağmen tayyare ve tahtelbahir şehitlerimizden fazla geliyor. Ve bu para yavaş yavaş eksiliyor. Bu suretle yine kolsuz ayaksız, yüzüstü görmüyorum. Fakat memleketin müdafaası zammında pilotlarımız daima uçmak mecburiyetindedir. Tahtelbahirler denizde manevra yapmak mecburiyetindedirler.

Şimdi, harb mâlûllerinin aldığı bu paranın taksimini isteyen yine kıymetli arkadaşlarımız vardır. Onlar vazife mâlûlüdür. Vazife mâlûlü kimdir? Bunu anlatayım, çünkü arkadaşlar bilmiyorlar. Meselâ, fazla içki içtiğinden dolayı 30 sene sonra ciğerleri hasara uğrar, ona vazife mâlûlü der. (Hayır, hayır, öyle şey yok sesleri) At üstünde manevraya gitmiş bir arkadaşımız, attan düşmüş ve ayağı kırılmış olursa.. (Tamam, tamam sesleri) ona harb mâlûlü demiyoruz, vazife mâlûlü diyoruz. Jeep ile manevraya giden bir general veya bir albay, jeep devrilsen eli kırılrsa, buna vazife mâlûlü diyoruz. Şimdi bu arkadaşlarımızın da terfihi lâzımdır. Muhakkak ve muhakkak bunların da terfihi edilmesi lâzımgelir. Fakat bu terfihi nereden gelecek? Ve nereden gelmesi lâzımlıdır? Bir kanunla mı olur yoksa Devletin bütçesinden mi verilir, bunu bilmem.

Salâhiyetle şunu arz edeyim ki, eğer vazife mâlûlü arkadaşlarımız harb mâlûlleri ile birleşmek isterlerse biz hazırız.

Arkadaşlar, Maliye Bakanımız, 20 sene evvel 50 lira alan mâlûlün bugün 600 lira aldığını söylüyor. Paranın değerinin düşmesini hesaba katarsalardı bugün 600 lirasının o günün 50 lirası olmadığını anlarlar.

Derneğimizden almış olduğum salâhiyete binaen arz edeyim ki, vazife mâlûlleri bu kısımdan istifade etmek isterlerse harb mâlûllerinin 1961 - 1962 ye göre dondurulsun, jele edilsin. Ondan başkası vazife mâlûllerine verilsin. Harman yapmam deniyor. Vazife mâlûlleri bugün devamlı surette çoğalıyor. Bir harb yok. Fakat bunlar çoğalmaktadır. Menavrada ve diğer kimya lâboratuvarında olan kazalarla bunlar artmaktadır. O zaman kimse bir şey alamıyacaktır.

İkinci bir problem karşımıza çıkıyor. Bugün, harblerde kaybolmuş asker ve zâbitlerimizin isimleri çoğalıyor. Bunların dulu vardır. Bunların

dulu bundan istifade ediyor. Bu bir maliye ve hesap mesclesi değildir. Niçin değildir? Bugün vazife mâlûlleri son senelerde çoğaldı. Bugün harb mâlûllerinin subay miktarı 505 dir. Bunların şimdiki rütbeleri teğmen, asteğmen, yüzbaşı ve az da binbaşı vardır. Bu arkadaşlar eski rütbelerinde kalmışlardır, 1925 tarihinde emeklilik aylığı alan arkadaşlardır. Birçok kanunlarla bu arkadaşların da aylığını söyle bir intizama koyma gayreti oldu ama tamamlanmadı. Bugün harb mâlûlü subayların, küçük rütbeli zâbitler ekseriyetini teşkil etmektedir. Vazife mâlûlleri arasında generallerimiz vardır ama azdır. Bu suretle ortaya kendi kendine bir haksızlık çıkmış oluyor, bir... İkincisi, bütün dünya harb mâlûlleri teşekkülleri 21 yaşında teğmen olarak ayaklarını, elini kaybetmiş olan bir subayın kendi sınıf arkadaşı terfi ettikçe, onu da terfi ettirmişlerdir ve albaylığa kadar getirmişlerdir. Bu suretle son sınıfları albaylık aylığı alır ve haksızlık ref'edilmiş olur. Biz bunu yapamadık, yapmadık. Ama bugün 65 yaşındaki adamı da teğmen bırakmak bilmem doğru mu, değil mi?

Son kelimelerimi, gene katıyen hissiyatınıza hitabederek değil, hakikati ifade ederek, söylemek istiyorum. La Haye'de toplanan bütün dünya harb Mâlûlleri, Eski Muharıpler ve Vazife Mâlûlleri Umumi Kongresinde, birleşmeye râzi olmadılar. Bunu da işaret etmek isterim.

Bilhassa Derneğimizden aldığım salâhiyetle konuşuyorum : Ne Devlet politikasına bir muhalefet, ne de Millî Birlik düşüncelerine her hangi bir düşünce ile direnmektir. Bu bizde yoktur. Biz askerlerde ve bütün askerler bilir, karakter itibariyle susmak esastır. Disiplin esastır. Evine kapanıp ağlamak esastır. Dışarıya ne el uzatmış ve ne de kimseye lâf etmiştir. İstidalar verdik ve vermişler. Hakkımızı alamadık, alamadığımızdan dolayı gazetelere gitmedik.

Hattâ evvelki senelerde düşük iktidar hükümeti bütün ücretlilere yüzde yüz zam yaptı. Mâlûllere % 50 yaptı. Paraları su gibi akıtırken bize yüzde yüz zam vermedi. Niçin vermedi? Tabii takdir edersiniz.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda kanunları, kitapları okumaktan çekiniyorum. İyi duygunuza müracaat ediyoruz. Yalnız şunu diyorum, gülererek söylüyorum, ferahla söylüyorum; çünkü vazife yapmış olmak için size söylüyorum. Bu mâlûllerin hepsi evli adamlardır, 60 - 70 ya-

şındadırlar. Askerlerin aldığı para azdır, en çok ısrarım budur. Bir iki ayağı olmayan bir askerın alacağı aylık âzami 600 liradır. Gözsüz bir asker 157 lira alıyor, 200 de terfih zammı, bütün ikramiyesinden de âzami derecede mâlûl asker 300 lira alıyor; böylece 600 küsur lira geçiyor.

Sizden rica ediyorum, 40 lira veriniz. Şimdi bu askerler burada 40 lira almayışından duyacağı mânevi huzursuzluk için edirdiler. Bu arkadaşlar evlidirler. Kolsuz, ayaksız bir adam 650 lira ile geçinebilir mi? Harb mâlûlü evinde kapalıdır. Ev kirası verecek. Bu para ile bu mâlûl, karısına, kızına bir fistanlık alabilir mi? Alamaz arkadaşlar. Bu asker, harbe nasıl cesaretle atıldıysa bu yoksulluğa da cesaretle göğüs germektedir.

Mâlûliyetin acısı çok büyüktür arkadaşlar. Allah kimseye göstermesin. 21 yaşında harb mâlûlü olmuş ve o yaşından beri karısına, gençliğın ateşini veremiyen, karısına fasülye yediren, çocuklarını fasülye ile büyüten, et yüzünü nadir gösterebilen bir asker yine kahramandır. İşte buna, 40 lira vermekle bütçemiz batmıyacaktır.

Beni dinlemek zahmetinde bulunan arkadaşlara teşekkür ederim. Ben de size ve Maliye Vekiline tavsiye ederim, bu arkadaşları unutmayın, diğerlerinden ayırmayın. (Alkışlar)

BAŞKAN — Galip Kenan Zaimoğlu.

ZAİMOĞLU GALİP KENAN — Sayın arkadaşlar; biraz evvel huzurunuzda konuşan Laskaris Kaludi arkadaşımızın uzun beyanlarından harb mâlûllerine hiç zam yapılmıyor gibi, bir mâna çıkıyor. Elimizdeki Karma Komisyon raporunda şöyle bir ifade var. «Hükümet tasarsına ve komisyonumuzca kabul edilen şekle göre % 35 nispetinde yapılacak zam vazife mâlûlüne de, harb mâlûlüne de aynı nispette müessir olacak ve bu suretle vazife mâlûlünün aldığı 360 lira 486 liraya, harb mâlûlünün aldığı 1 687 lira da 1 813 liraya çıkacaktır.» deniyor. Bu beyandan anlaşıldığına göre harb mâlûllerine de bir zam derpiş edilmiş ve komisyonca kabul edilmiştir. Halbuki sayın Laskaris'in beyanlarında geçen hiçbir zam yapılmıyacakmış gibi bir neticeye ve fikre varan arkadaşlarımız da vardır.

Ben sayın komisyondan istirham ediyorum, bu noktayı lütfen tavzih etsinler.

BAŞKAN — Komisyon.

KARMA KOMİSYON SÖZCÜSÜ SAİT NA-Oİ ERGİN — Muhterem arkadaşlarım; huzurunuzda bulunan bu meselenin hassas bir mesele olduğunu söylemeye bile lüzum yoktur. Komisyonunda da aynı hisle bu meseleyi tetkik etmiş bulunuyoruz.

Şimdi Muhterem Laskaris arkadaşımız, bir maliye ve hesap meselesi değildir dediler. Burada kendileriyle mutabıkız. Bu bir maliye ve hesap meselesi değildir. Ne komisyon, ne de diğer merciler bunu bir maliye ve hesap meselesi olarak almamışlardır. Binaenaleyh, 9 milyarlık bir bütçe içinde 1,5 - 2 milyonluk yardımı harb mâlûllerinden esirgemek hatır ve hayale gelmiş değildir. Ama kabul etmek lâzımgelir ki, Sayın arkadaşımız, noktai nazarı müdafaa babında, bu hususta söylenebilecek her şeyi söylerken bunları da söylemiştir. Katiyen, komisyonunuz bu fikirde değildir. Bu para meselesi değildir.

«Bunların zam dışında kalması uygun değildir.» diyorlar. Efendim, harb mâlûlü arkadaşlarımızın zam dışında kalması mevzu bahis değildir. Matbuata da bu husus yanlış aksetmiştir. Bu hususu bir kere daha tavih ediyorum : Harb mâlûllerinin aldığı ödenekler muhtelifdir. Bunun bir tanesi de harb mâlûliyet zammıdır. Zamma tâbi olmayan bu ödenektir. Harb mâlûlleri de diğer mâlûller gibi % 35 zamdan tamamen istifade etmediler.

Arkadaşımız diyor ki, rapordaki listeler yanlıştır. Bunun neticesi rakamlar yanlıştır rapor yanlış demek lâzımdır ki, raporu bu iddia ile yürütmeye imkân yoktur. Bu rapor ve cetveller yanlış değildir. Bunlar Hükümetin raporudur. Bu cetvellerde bir hata yapılsa yalnız birinde değil, bütün cetvellere tesir eder. Bunu düşünmek elbette yerinde değildir.

Harb mâlûlleri her sene eksiliyor diyorlar. Bunu bir his meselesi haline koyuyor. Niçin komisyon ve Hükümetiniz böyle düşündü arz edeyim. Harb mâlûlleri eksildiği gibi vazife mâlûlleri de eksilirler. Bunun sonu yoktur. Harb mâlûllerinin eksilmiş olmasında hislere hitap gayet basittir. Biz başka unsurlarla hareket ediyoruz. Şimdi Kaludi Laskaris arkadaşımız vazife mâlûlü kimdir dedi. Jeepi devri-

len, attan düşen, içki içerek kaza yapan kimse kendisinin yanlış hareketinden dolayı mâlûl olan kimse vazife mâlûlü değildir; âdi mâlûldür. Vazife mâlûlü o kimsedir ki, buna misal vermek lâzımgelir; manevra esnasında bir tankın altında ezilen bir ere, topun arkasında top patladığından dolayı vefat eden bir subaya veya bir harb tecrübesinde iki gözlerini kaybeden bir kimseye; harb mâlûllerine hürmet etmek lâzımgeldiği kadar, bu vazifeperver insanlara da hürmet ve saygı göstermeye mecburuz. (Bravo sesleri)

Bir arkadaşımız, 5434 sayılı Kanunun 5. maddesinde sayılan yardımların tatbik edilmediğinden bahsettiler. Eğer bu tatbik edilmeyorsa, iera uzvu olan Hükümet bunu tatbik etmekle mükelleftir. Tatbik etmeli ve şikâyetleri elbette nazarı itibara almalıdır. Biz Meclis olarak, teşriî organ olarak tatbik edilmesi zarurî olan bir hükmün tatbik edilmemesi esbabı mucibesıyla yeni bir hüküm elbette çıkaramayız.

Kanunun neşrinden evvel ve sonra mâlûller arasında fark vardır, dedi arkadaşımız. Arz ettiğim cetveller hepsine şâildir. Bu bakımdan hiçbir fark yoktur.

Tütün ikramiyesi çoğaldı ve ondan dolayı göze batmaya başladı, diyorlar. Bunu reddediyoruz. Göze batan hiçbir şey yoktur.

Para değeri eski para değeri değildir, diyorlar. Bunda da şüphe yoktur. Ama müsaadenizle bu mevzu enflasyona kadar götürmiyelim. Harb mâlûllerine zammın fazla görüldüğünü de ima ettiler. Harb mâlûllerine zam fazla görülmemiştir. Harb mâlûllerine bu memleket borçludur. Herkes ve her Meclis üyesi de bunu hisseder. Ama bizim şefkatimiz de, her şeyimiz de muvazenedir olmalıdır arkadaşlar. Muvazenesiz hiçbir şey fayda getirmez. Muvazene bittabi şuna gidiyor. Vazife mâlûlü, harb mâlûlü.

Muhterem arkadaşlarım, cetveli vardır. Bunu teker teker okumak bahis mevzuu değildir. Aradaki farka bakınız muhterem arkadaşlarım. Komisyon teklifinde, yani kabulünü arz ve istiham ettiğimiz teklifte, vazife mâlûlü birinci dereceden bir er 237 lira 93 kuruş alırken; harb mâlûlü için teklife göre kabul edilen miktar 801 lira 43 kuruştur. Tütün ikramiyesi dâhil 237 lira 93 kuruş ile 801 lira 43 kuruş

mukayese ediniz. Harb mâlûllerine zam hususunda şefkat gösterilmiyor demek doğru değildir. Bir misal daha arz edeyim. Komisyon teklifine göre, birinci dereceden harb mâlûlü bir teğmen 1 813 lira 30 kuruş alacaktır.

Muhterem arkadaşlarım; ordu kumandanlarına acaba ne veriyoruz, hatırlamanızı rica ederim. Bir genenala verilen miktar, yine komisyonun teklifine göre 3487 lira 30 kuruş net olacaktır. Arkadaşlarım bunların hiçbirisini iltibasa mahal vermemek lâzımdır. Harb mâlûllerimizden bunun esirgenmesi mevzu bahis değildir. Onları unutmamız gibi bir tesir altında kalmamız iktiza eder. Bunu memleketin muayyen bir muvazenesi dâhilinde almız. Harb mâlûllerine daima hürmetimiz ve muhabbetimiz vardır. Bunda zerre kadar şüphe yoktur.

Şimdi muhterem arkadaşlarımız; bir nokta üzerinde durmaya değer. Diyorlar ki, karakter itibariyle susmak esastır. Evde oturup ağlamak esastır. Arkadaşlar, bu hüznün verici bir ifadedir. Bu Meclis huzurunda hüznün verici bir ifadedir. Doğru bildiğimiz her şeyi hepimizin yapacağında bir şüphe yoktur. Katiyen evinde oturup ağlamak mevzu bahsolmaksızın bütün bildiklerini söylerler, biz de bütün bildiklerimizi arz ederiz. Takdir elbette ki; Yüksek Meclisindir. Ve Yüksek Meclisin vereceği karar da elbette isabetli olacaktır. Bundan şüphemiz yoktur.

BAŞKAN — Sayın Adnan Başer.

BAŞER ADNAN — Efendim, Sayın Laskaris'in ileri sürdüğü bütün iddialara komisyonumuzun Sayın Sözcüsü cevap verdiler. Ben bir ilâve yapacağım :

İleri Garp memleketlerinde harb mâlûllerinin albaylığa kadar yükseldiğini ifade ettiler. Elimizdeki listeye göre, 1. derece harb mâlûlü teğmen, 1 813,30 lira alacaktır. Bu albayı da geçmiş generale yaklaşmıştır. Buna işaret etmek için söz aldım.

ÖNALP HALİM — Muhterem arkadaşlarım, âsil Türk Milleti kendisine hizmet etmiş olan zümreyi hiçbir zaman, hiçbir tarafa bırakmış değildir. Harb mâlûlü gâzi arkadaşlarımızı da yine bu fedakâr ve vefakâr olan milletimiz cömertliğini göstermiştir ve göstermeye de her vakit devam edecektir. Buna inanıyorum. Ancak bu vesileden istifade ederek şu hakikati,

hepinizin günlerdir üzerinde durduğu bir hakikati, bir defa daha arz etmek istiyorum.

Raporlarla buraya çıkmış olan arkadaşlarımız arz ve izah ettiler. Ortada bir hakikat vardır. Bu hakikat de şudur: Bir mâlûliyet mevzuudur.

Arkadaşlar, 40 sene bu ordunun saflarında, Millî Mücadelede, barışta ve seferde hizmet etmiş bir arkadaşımız olarak, elbetteki, bâzi noktalara temas etmek bir hakikati burada açıklamak mecburiyetindeyim. Bugün durum odur ki, muharebede her hangi bir merminin tesiriyle veya bir infilâk anında uzvunu kaybeden subay veya erler ile, bugün tatbikatta yine aynı duruma mâruz kalmış olan bir mâlûl arasında bir fark görmemekteyim. Sebebi şudur. Hepiniz takdir buyurursunuz ki, harb barış yıllarında kazandır. Eğer eğitim ve öğretim, manevra veya binnetice onun yapılmasında, iera tarzında olacak kazalar ele alınmazsa, Orduda moral mevzuu bir tarafa bırakılmış demektir. Birçok misaller verebilirim. Arkadaşlarım da birçok misaller bildirdiler.

Bugün Kore'de kamyon altında kalmış bir arkadaşla, yapılmış olan bir ateş tatbikatı dolayısıyla vazifesine süratle yetişmek için giden ve aynı duruma mâruz kalan bir arkadaş, bir ordu mensubu arasında vazife bakımından hiçbir fark görmemekteyim. Eğer biz barış yıllarında bu hususları nazarı itibara almazsak, moral durumunu yükseltmezsek, harb zamanı için kâfi gayret sarf etmemiş oluruz.

Burada üzerinde durduğumuz bir hak ve adalet mevzuudur. Bugün sağ veya sol kolunu aynı sebeple kaybetmiş iki mâlûl arasında yardım bakımından hiçbir fark yoktur. İkisi de muhtacı himmettir. Türk milleti bunları ağuşuna basmıştır. Rakamlarda bariz olan bu farkların göz önüne alınması zamanı gelmiş ve geçmiştir. Hükümetimizin bunu, ele almasının ve vazife mâlûlü arkadaşlarımızın da behemahal aynı seviyeye yükseltilmesinin lüzum ve zaruretine inanmaktayım. Esasen mâlûlgazi arkadaşlarımız için Hükümet yeni zam yapmaktadır. Bu hususta diyeceğim bir şey yoktur. Hepinizi hürmetlerimle selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Laskaris Kaludi.

LASKARİS KALUDİ — Muhterem arkadaşlarım, yine bu acı mevzu üzerinde, rakamlar hakkında söz aldığım için müteessirim.

Muhterem arkadaşlarım, komisyon adına konuşan arkadaşım büyük rakamlardan bahsetti. Birinci dereceden bir askerin aylığı kaç kuruştur? 176 liradır. Bu askere 200 lira da harb mâlûllüğü zammı veriyorlar. Şimdi 176 lira üzerinden % 35 zam veriyorsunuz. Aneak kanunun aslında maaş telâkki edilen 200 lira taltif zammıdır. Buna zam verilmez. Mutabıkız. Bizim maliye bakımından dediğimiz şudur. Birinci derecede olan askere 40 lira verilecek; verilmeli midir, verilmemeli midir? Bu ayrı mesele.. Bize verdikleri cetvelde 3. dereceden bahsettikleri için, 3. dereceden bir asker 129 lira aylık alıyor. Bu arkadaşın kanun icabı 140 lira terfih zammı veriliyor. Bu sefer 129 liraya yüzde 35 veriyor, 140 liraya yüzde 20 vermiyoruz.. Hesap budur.

Şimdi bu 140 lira, 200 lira terfih zammı değildir. Maliyenin kanunlarına göre bu daimî maaştır. Çünkü, bu asker bugün vefat etse, bu para ailesine intikal eder. Her ne kadar 5439 sayılı Kanun terfih zammı demişse de, başka bir kanun da bunlar maaştır diyor. Aileye intikal ediyor. Demek o şahsın şahsına ait değildir. Bizim arzu ettiğimiz, mânevi bakımdan psikolojik bakımdan bu arkadaşların takviye edilmesidir. 40 lira ile bir insan ne zengin olur ne de fakir.

Tütün ikramiyesinden bahsediyorlar. Bunun aylıkla alâkası yok ki maliyeyle alâkası yok ki. Maliyenin cebinden çıkmıyor ki. Niye bunu karıştırıyorlar? Bu 45 senelik bir ananedir. Mâlûllere bir yaşama enjeksiyonudur. Bunu bu mevzuun arasına karıştırmanın mânasını, anlamadım. Maliyecilerin rakamlarla alâkası çok kuvvetlidir. Biz zâbitler ve askerler hiç rakamla alâkalanmadık.

İkinci kısma geliyorum. Muhterem sözcü, zâbitlerin iki bin küsur lira maaş aldığından bahsetti. Bugün bu şekilde maaş alan hamdolsun mâlûl bir orgeneral yoktur. Bugün birinci dereceden harb mâlûlü yüzbaşı olsun, albay olsun, ne olursa olsun aldığı 600 liradır. Bu arkadaşımız teğmense 200 lira da aylık alıyor, eder 800 lira. bir arkadaşın eline $725 + 225 = 950$, 600 lira da tütün ikramiyesi olmak üzere 1 500 küsur lira geçer.

Şimdi Maliye Komisyonununun hesapçı arkadaşımız diyor ki, tütün meselesi... Tütünü nasıl karıştırıyor? Sanki bütçenin içinden mi çıkıyor?

Beynelmilel, dünyanın her yerinde mâlûllere tütün ikramiyesi verilmektedir. Reji İdaresi sattığı mallardan yüzde 2 alarak mâlûllere vermektedir. Bu da 50 liradan 600 liraya kadar tutmaktadır.

İkincisi, bu muhterem kolsuz, gözsüz kalan arkadaşlara bu sene yüz lira verseniz.. Diyeceğimiz budur. Askerler dilenmez. Ben mânevî ve psikolojik bir hatırlatma yaptım, size. Direndiniz vermediniz. Sağ olun, bizde sağ olalım. Reyler arkadaşlarıdır.

BAŞKAN — Çağlar Behçet Kemal.

ÇAĞLAR BEHÇET KEMAL — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Komisyon sözcüsünün ve arkadaşımızın belirttiği gibi hepimizin bu mevzu üzerinde hassasiyetle durduğunda şüphe yoktur. Mâlûller vücutlarının yarısı şehit, yarısı gazi fedakâr kahramanlardır. Bakım ben «mâlûller» diyorum. Bence harb mâlûlleri ve vazife mâlûlleri aynı önemdedir. Tabii bizzet vazife mâlûlü, cebinde memleketin dövizini keyf için seyahate çıkmış bir Londra uçak kazazedesi değildir. Vazife mâlûlü harb kadar önemli bir vazifede sakatlanan kimsedir. Ben vazife mâlûlleri arasındaki bir farkı belirtmek istiyorum : Vazife mâlûlü karada, denizde ve havada aynı olmak lâzımdır. Bir vazife sırasında uçağını kullanan, bir askerin kazaya uğraması veya ölmesi ile aynı manevrada aynı şekilde sakatlanan veya ölen kara subayının aynı hakka sahibolması lâzım gelmez mi? Burada bir sakatlık göze çarpmaktadır. Bu eski kanunda kara subaylarındaki mâlûllerin çok miktarda olması ve bütçeye fazla yük olması gibi sakat bir esbabı mucibe gösterilmektedir. Bu kanunun bâzi mevzuları o kadar sakattır ki; aynı haklara sahip iki deniz subayından birisi deniz altında iken bir kazaya uğrarsa harb mâlûlü gibi, diğeri deniz üstünde bir kazaya uğrarsa vazife mâlûlü sayılır ve bunlar bu şekilde ayrı ayrı mütamele görürler. Deniz altında kazaya uğrıyan harb mâlûlü kadar tazminat alır. Bu çok sakat ve yersiz bir haldir. Bunun muhakkak önüne geçilmesi lâzımdır.

Vaktiyle kanunu hazırlayanlar, kaleme alanlar sadece para bakımından, malî bakımdan dar bir zihniyetle düşünmesi yüzünden 150 - 300 kadar subayımız da almakta oldukları tazminattan mahrum kalmışlardır. Bütçe kapanmış bulunuyor. Şu anda imkân yoktur, belki. Bir hakikati ne de olsa Yüksek Huzurunuzda belirtmiş olmam, gelecek sefer bütçeyi hazırlayanlar için aydınla-

tecü bir nokta olacaktır. Bu bakımdan belirtmek istedim.

Ben harb mâlûlü ile vazife mâlûlü arasında bir fark görmüyorum. Ama vazife mâlûlleri arasında sırf sınıf bakımından hazin bir fark olması dikkatimi çekiyor; bunu yüksek dikkat ve itilâna arz ediyorum.

BAŞKAN — Başka söz isteyen yoktur.

Komisyon sözcüsünün burada tavih ettiği şekilde, komisyonea hazırlanmış olan madde metnini okuyorum.

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış bilûmum emekli (Âdi ve vazife mâlûllüğü aylıkları dâhil, harb mâlûllüğü zamları hariç) dul ve yetim aylıkları ile vatani hizmet tertibinden ödenen aylıklara ve 7236 sayılı Kanununun 3. maddesine göre zam gören aylıklara % 35 nispetinde zam yapılmıştır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonralara veya bunların dul ve yetimlerine bağlanacak vazife mâlûllüğü aylıklarına da % 35 nispetinde zam uygulanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen? Yok. Maddeyi açık oyunuzla sunuyorum.

BAŞKAN — İkinci defa görüşmesi yapılacak maddelere geçiyoruz.

2. — *Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/47) (1)*

BAŞKAN — İkinci görüşmesi olduğu için maddelere geçiyoruz efendim :

Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair Kanun

MADDE 1. — Millî Mücadele sırasında fevkalâde hizmet ve yararlığı dokunan Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun geride bıraktığı eşi

(1) Birinci görüşülmesi 20. Birleşim tutanağında.

Şefika Şekeroğlu'na hayatta bulunduğu müddetçe vatani hizmet tertibinden 500 lira aylık bağlanmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında tadil teklifi yoktur. Maddeyi oyunuzla sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımını takibeden ay başından itibaren yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen Yok. Tasarının tümünü açık oyunuzla sunuyorum efendim.

BAŞKAN — Gündemin, birinci görüşmesi yapılacak işlerine geçiyoruz.

3. — *Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/70) (1)*

BAŞKAN — Bu tasarı ve rapor 27. 2. 1961 tarihinde tevzi edilmiş bulunmaktadır. Tevziinden itibaren 48 saat geçmediğinden bugün müzakere edilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Görüşülmesi kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen var mı? Buyurun, Şeref Bakışık.

BAKŞIK ŞEREF — Muhterem arkadaşlarım;

Bir kısım vergi cezalarının terkinini derpis eden tasarının gerekçesi, bendenizi tatmin etmiştir. Tasarılar hukuku sınırı içinde kalan hususlarda dahi affın, suçu azaltıcı değil, bilâkis artırıcı tesirler yaptığı; son çekan Af Kanununun verdiği neticeden bellidir. Bu mahzur bilhassa vergi cezalarında vâridolmak lâzımgelir. Vergiyi ödememiş bir vatandaşın vergisini ödemesinden doğan cezasının affı eihetine gitmek, vergisini ödemekte dürüst davranmış olan vatandaşlar için iyi misal olmayacaktır. Vergisini

(1) 31 S. Sayılı basmayazı tutanağının sonundadır.

ödemekte dürüst davranmış, sadakathı hareket etmiş bir vatandaş, bu af tasarısı karşısında aynı açık gözlülüğü kaçırmış olmanın üzüntüsünü ve pişmanlığını duyabilecektir.

Halen son kanunlarla birçok gelirler vergilendirilmiş, bir kısım vergilerde muafiyet sınırı daraltılmış, bir kısmında ise nispetler artırılmıştır. Bu hal, vergi mükelleflerinde bir umumî şikâyet ve hattâ biraz da mukavemet hissini doğurmuştur. Hattâ Hükümet dahi bir komisyon kurmak suretiyle, bu şikâyetlere kısmen de olsa hak vermiş görünmektedir. Bu şikâyet ve hattâ mukavemet bahis mevzuu iken, bu tarzda cereyanı körükleyecek, vergi ödemede mükellefi teşvik edecek davranışlardan kaçınmak lâzımdır.

1961 bütçesinin tabbikatı bakımından da bu mesele çok mühimdir. 1961 yılı bütçesinin vâridat kısmının hazırlanışında yeni vergiler vâridatımızın başlıca mesnedini teşkil etmiştir. Tahminlerin tahakkukunda Bütçe Komisyonumuz, Sayın Maliye Bakanımız kadar nikbin değildir.

Nitekim Bütçe Encümeni raporunun 17. safesinde aynen şöyle denilmektedir:

«Önümüzdeki yıl piyasa canlanırsa, vasıtalı vergiler hasılatının tahminlere çok yakın bir seviyeye yaklaşması veya tahminleri tutması beklenebilir. Müspet ve menfi âmiller karşılaştırıldığı vakit tahsilât ve tahminler arasındaki farkın her hal ve kârda önemli bir fark arz etmiyeceği düşünülebilir.»

Görülüyor ki Bütçe Komisyonumuz dahi, vasıtalı vergilerdeki tahminlerin isabetini, piyasanın canlanması şartına bağlı görmekte ve umumî vâridat ve umumî masraf denkliğinde tamamen ihtiyatlı bir lisan ihtiyar etmektedir. Değerli maliyecimiz İsmail Rüştü Aksal da beyaz rey vereceğini söylemesine rağmen, yanlış anlamadı isem, 1961 bütçesinde birtakım tereddütlü ve endişeli taraflar görmüştür. Vâridat tahminlerindeki bu ciddi tereddütlere rağmen, yeni vergilere karşı mükellefte belirmesi muhtemel mukavemeti arttırıcı, teşvik edici mahiyetteki bu vergi cezalarını af tasarısının, 1961 bütçesinin tabbikatı bakımından büyük bir tehlike arz edeceği kanaatindeyim.

Yüksek Heyetinizin bu tasarısı reddedeceğine inanıyorum. (Alkışlar)

BASKAN — Derviş Sami Taşman.

TAŞMAN DERVİŞ SAMİ — Aziz arkadaşlarım, bütçe müzakeresi başladığı günden itibaren gayet garip bir vaziyet içindeyiz. Bu tasarısı değerli Maliye Bakanımızın bize getirdiği yeniliklerdendir. Benim bildiğime göre daima maliyeciler zamları reddetmek ve vâridatı arttırmak temayülündedir. Bütün çalışmalar bu istikamette oluyor. Ama Maliye Bakanımız geldi evvelâ memurlara ve diğer hizmetlilere zam tasarısını getirdi ve burada müdafaa etti. Gayet haklı olarak da Yüksek Heyetiniz kabul etti. Kabul edinceye kadar da bu zamlar aleyhinde birtakım temayüller oldu. Şimdi de yine vatandaşlara bir kolaylık getiriyor, Şunu ifade etmek isterim ki, bu kanun tasarıları çok yerindedir. O kadar yerindedir ki, ben vâridatın eksileceği değil, hattâ artacağına inanıyorum. Çünkü, bu kanun tasarıları bir defa bir af tasarısı değildir, bir ödeme kolaylığı getirmektedir. Böyle bir kanun elbetteki vâridatın artmasına yardım edecektir. Bu bakımdan Heyetinizin bu tasarıya hüsnü kabul göstereceğine ve müspet rey vereceğine eminim. Bu münasebetle maliyecilerimiz hakkındaki bâzı düşünceler de değişmiş olacaktır. Şimdiye kadar maliyeciler hep bizim cebimizden almaya bakarlardı. Maliye Bakanımız geldiler, yeni bir zihniyet getirdiler, bize değişik bir yön verdiler. Artık eski zihniyet değişti. Bu kanun Meclise gelmezden 15 gün evvel bir maliye müfettişi ile aramızda geçen bir konuşmayı nakledeceğim. Hâlâ bu zihniyetin mevcud olduğuna işaret etmek isterim. Ben dedim ki, o kadar çok vergi cezaları var ki, bunu bir defada vermek mümkün olmuyor. Acaba Maliye Bakanlığınca bunları bir taksite bağlamak imkânı düşünülemez mi? Meselâ benim bildiğim 8,5 milyon lira vergi cezası gelmiş bir mükellef var. Maliye Bakanlığınca geliyor benim bu kadar vergi ceza var. Bunu bir defada ödeyemiyorum. Müsaade edin, üçer sene ara ile üçer milyon lira olarak ödiyeyim. Bu devre zarfında kazancım dan da vergi alacaksınız.

Bana söylediği şu: Biz bu vergiyi ödemesini istemiyoruz, iflâs etsin. Ne olursa olsun biz 8 milyonu alacağız. 5 senede bu kadar milyonlar kazanılır mı? Bunun içinde bir sakatlık vardır. İflâs etsinde aklı başına gelsin demişti.

Çok şükür kabiliyetli Maliye Bakanı arkadaşımız bu tasarımı getirmiş ve o zihniyetin kalkmasına sebeb olmuştur. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Ferid Melen.

MELEN FERİD — Çok muhterem arkadaşlarım; vergi mükellefiyetlerimizi ağır vergi cezalarından kısmen kurtarmayı hedef tutan bu tasarının getirilmesini şüphesiz memnuniyetle karşılıyorum. Buna rağmen, bu tasarının aleyhinde konuşmak durumuna düştüğümünden dolayı özür dilerim.

Muhterem arkadaşlar, bu tasarı, 1. madde ile bir taksitlendirme tasarısıdır; tahakkuk etmiş, kesinleşmiş vergi cezalarını beş sene müddetle taksitlendirmektedir. 3. maddesiyle de bir nevi af tasarısıdır. Muayyen zamanda, bu cezaların % 30, % 40, % 50 sini ödiyenlerin bakiye cezaları terkin ve affolunacaktır. Bendeniz bu tasarının daha çok affa taallük eden hükümlerine muhalif bulunuyorum. Görüşüme göre, kısmî af değil, geçmiş 10 yıl içinde tahakkuk etmiş, kesinleşmiş, cezalarını tamamının affedilmesini gerektiren sebepler vardır. Bu sebepleri, birer birer huzurunuzda arz etmeye çalışacağım : Yalnız daha önce bu konuda yaygın bir hale gelmiş bir kanaat hakkında fikrimi arz edeceğim. Bütçe gerekçesinde de yer aldığı gibi, Türkiye'de vergi zayıatının çok olduğu, vergi kaçakçılığının da bu nispette yaygın olduğu kanaati mevcuttur.

Bu yüzden ki vergilerimizin nispetlerinin zaman zaman artırılmasını, buna dayanarak müdafaa etmekteyiz. Dünyanın her yerinde olduğu gibi, Türkiye'de de vergi kaçakçılığı mevcuttur. Bâzı mükelleflerin Devletin hakkına şu ve bu yoldan kaçırdıkları veya kaçırmakta oldukları görülmüş ve görülmektedir. Hattâ bu yüzden gelecek cezaları da göze almaktadırlar. Fakat bu demek değildir ki, Türkiye'deki vergi kaçakçılığı diğer memleketlere nazaran daha çoktur. Umumiyetle İngiltere'de vergi kaçakçılığı az olduğu iddia edilir. Bu da İngiltere'de vergi ahlâkının çok ileride olmasına atfolunur. Bendeniz bu mevzuların tatbikatı ile uğraşmış bir arkadaşımı. Türkiye'deki vergi ahlâkını diğer memleketlerle mukayese edecek olursak bu hususta onlardan geride olmadığımızı söyleyebilirim. Nitekim İngiltere'de vergi kaçakçılığı yapmamış bir mükellefin Türkiye'ye gelir gel-

mez pekâlâ bizim mükelleflerden daha ziyade kaçakçılık yaptığını çok kere tesbit ettik.

Evvelâ, şu iki noktayı, birbirinden ayırmak lâzımdır : Vergi ziyayı ile vergi kaçakçılığı aynı şey değildir. Umumiyetle vergi dışında kalmalar çeşitli sebeplerle olmaktadır. Her şeyden evvel kanunlar buna imkân vermektedir. Kanunların bâzıları geniş istisnalar tanımıştır. İktisadî, malî, sosyal ve teknik sebeplerle birçok kazanç kaynakları vergi dışında kalmaktadır. Bilhassa, şikâyet ettiğimiz Gelir Vergisi Kanunu böyledir. Fakat, bu bililtizam yapılmıştır. Bu Gelir Vergisinin memlekete yerleşmesini temin için yapılmıştır, bâzı teknik sebeplerle yapılmıştır, meselâ defter tutmaya muktedir görülmeyen esnaf vergi dışında bırakılmıştır.

Bir başka sebepten de vergi zayıatı oluyor. Buna umumiyetle evazyon denebilir. Diğer bâzı sebeplerle de vergi zayıatı olur. Vergi adaletsiz olabilir. Nispetler yüksek tutulmuş olur. Vergi gayrimeşru rekabete imkân verir. Bir mükellef vergi dışında bırakılırsa vergi içinde kalan mükellef o rakibiyle mücadele edebilmek için vergisini kaçırmaya gayret edecektir. Bâzı iktisadî sebeplerle de zayıat olabilir. Meselâ Millî Korunma Kanunu tatbik edildiği müddetçe Millî Korunma Kanununun koyduğu kayırlar dolayısıyla istemiyerek vergi kaçıran mükellefler vardır. Bendeniz, buraya gelmezden evvel serbest çalıştım. Malî müşavirlik yaptım. Ben vergi vermek istiyorum, para da kazandım nasıl vereyim diye bana müracaat eden kimseler oldu. Bu malûmatı şunun için arz ediyorum. Türk mükellefini geniş şekilde itham edilmiye doğru gidilmektedir. Bu hususta haksız bir ithamda bulunulduğunu tebarüz ettirmek için arz ediyorum. Bizim memleketimizdeki kaçakçılık kadar dünyanın her tarafında kaçakçılık mevcuttur. Amerika'da vergi kaçırmak için silâhlı çeteler dahi mevcuttur. Şimdi tekrar mevzua dönüyorum. Arz ettiğim gibi, son on yıl zarfında kesilmiş vergi cezalarının toptan affedilmesini icabettiren sebepler mevcuttur. Evvelâ Millî Birlik Komitesi hukukî âmme cezalarını affederken, vergi cezalarının, aynı mahiyette olan vergi cezalarının, bunun dışında bırakılması prensiplere uygun düşmez. Umumî afdan vergi cezalarının istisna edilmesi için hiçbir makul sebep

mevcut değildir. Belki bu istisna yapılırken, vergi cezalarının mahiyeti nazarı itibara alınmış olacak. Vergi zayii bir nevi zimmet, ihtilâs ve Devlet envalinden para çalmak gibi bir suç mahiyetinde telâkki edilmiş olabilir.

Şimdi ben bu cezanın mahiyetini arz edeyim. Bir defa kaçakçılık kasden yapıldığı takdirde bu anlayış doğru görülebilir. Fakat kanunda kast aranmaksızın kaçakçılık sayılan haller de mevcuttur. Bu mevzuu ile ilgili olarak 1951 senesinde yapılan tadilde kanuna bir hüküm ilâve edilmişti. Hangi haller kaçakçılık sayılacak. Şimdi buna ait hükmü aynen okuyorum : «Aşağıdaki şekilde vergi zayıatına sebebiyet verilmesi kast aranmaksızın kaçakçılık sayılır» 5 000 liradan az olmamak üzere beyanname yazılı bir matrah veya matrah farkının yanlış bildirmesi yanlış gösterilmesi bu madde nazarında vergi kaçakçılığı addedilmektedir.

Bu hüküm Büyük Millet Meclisinde müzakere edilirken ben şunu söylemiştim. Demiştim ki yarın hepiniz yarın bir kurusluk Damga pulunu noksan yaptırdığımızdan dolayı kaçakçılıkla itham edilebilirsiniz, hepiniz kaçakçı mevkiine düşebilirsiniz. Ne gariptir ki, bana karşı bu kanunu müdafaa edenler bendeniz meslekî faaliyete başladıktan sonra kaçakçılık ithamıyla karşı karşıya geldiklerini söyliyerek istişare için bana geldiler. Onlardan birisi bugün Bütçe Komisyonu Sözcüsü Sayın Feridun Ergin Beydir. Bir kanunun yanlış anlaşılması yüzünden kendisine vergi cezası kesilmiş, bundan dolayı bendenize müracaat etmişti. Aslında arkadaşımız haklı idi. Vergi cezalarından bir kısmı da mükelleflerin şu ve bu şekilde kanunun emreylediği vazifeleri yapmamasından dolayı kesilmiştir.

Üçüncü kısım cezalar vergi disiplinini temin etmek için konmuş olan müeyyidelerdir. Faraza, usulsüz defter tutulmuş, beyanname verilmiş, veya beyanname şekil noksanlığı olmuş, bazı faturalarını veya masraflarını tevsik edilmemiş veya bazı masraflar kabule şayan görülmemiş olmasından dolayı kesilmiş cezalar vardır. Vergilerinin bir kısmını mükellefler zamanında eda etmemiş veya gününde yatırmamış olmalarından dolayı ceza tarholunmuştur. Zamanında yatırılmayan vergiler % 10 cezasiyle fazla olarak tahakkuk ettirilmektedir.

Arkadaşlar, tasarının mevzuu olan cezaların mahiyeti umumiyetle bunlardır. Bu cezalara çarpılanların hepsi vergi kaçırmamışlardır. Bu sebeple vergi cezalarının umumi af dışında bırakılması ve vatandaşların ilân edilen umumi afftan istifade edememesi için hiçbir sebep yoktur.

Muhterem arkadaşlar, umumiyetle Maliye Vekâleti teşkilâtı on yıl zarfında partizanlığın tesirinden kurtulamamıştır. Mümkün olduğu bun kaçınmaya gayret etmekle beraber bunda tam muvaffak olduğunu da iddia etmeye imkân yoktur. Bu cezalara maalesef çok küçük mükellefler muhatap olmuştur. Partizanların iktidara mensup olanların yanına hiç uğranılmamıştır. Fakat partizan olmıyan veya muhalefete mensubolanlar buna muhatabolmuşlardır. Bir diğer nokta da Vergi Usul Kanunu Millî Birlik Komitesince geniş tadilâta tâbi tutulmuştur. Ve vergi ceza prensiplerinde değişiklikler yapmıştır. Üzerinde durduğumuz sakat hükümler baştan başa değiştirilip mükellef lehine esash yenilikler getirilmiştir.

Evvelki ceza prensiplerinin icabı olarak tahakkuk etmiş cezaların değişikliğe mütenazır olarak kaldırılması lâzımdır. Üçüncü bir noktada cezaların terkinin meselesidir. Bu da muayyen nispette tediye yapılması şartına bağlanmıştır. Buna göre, ödeme gücü yerinde olan bir mükellef borcunun % 30 unu ödediği takdirde cezasının % 70 i affolunacaktır. % 30 nispetinde ödeme kudretini haiz olmayan diğer bir mükellef ise bu haktan mahrum kalacaktır ki, bu, adaletsizdir. Bu mâruzattan sonra bir teklif ileri sürecektir değilim. Bu mâruzatımı, Hükümetin yakın zamanda yeni bir tasarı ile cezaların topunu birden ortadan kaldırmayı düşünmesini temin için yapmış oluyorum, takdir sizlerindir. (Alkışlar)

BAŞKAN — Reylerini kullanmıyan arkadaşlar, lütfen kullansınlar. Komisyon adına Arkan Ferhan.

KARMA KOMİSYON ADINA ARKAN FERHAN — Pek muhterem arkadaşlarım, mâruzatım komisyon adına olacaktır. Şimdi dağılmış olan tasarı bir af tasarısı değildir. Yani bunun vergi cezalarının affı ile alakası yoktur. Bu kanun Sayın Ferid Melen arkadaşımızın da ifade ettiği gibi iki kısımdan ibarettir.

Birinci kısım, taksitlendirme hükmünü ihtiva etmektedir. Bunlar birinci ve ikinci maddelerdir.

İkincisi, üçüncü ve dördüncü maddeler ise, tasfiye hükümlerini ihtiva eder. Yahut ceza tarhedilmiş olan vatandaşlara bu cezanın bu kadarını ödediğin takdirde gerisinden biz vazgeçiyoruz demekten ibarettir. Bunun bir af gibi mütalâa edilmesine mahal yoktur. Af değildir. Afta bir mecburiyet olması lâzımdır. Burada o mecburiyet yok. Kabul ederse ölüyecek etmezse taksitlerinin hesabını kapıyacak. Böyle bir tasarının getirilmesinin başka bir sebebi de var. Vekâletten aldığımız rakamlar şöyle ki 1956 senesinde bu rakamlar 86 489 283 liradan ibarettir. Bunun ancak 12 042 627 lirası tahsil edilebilmiştir. Yani öbür seneye 74 446 656 lira devretmiştir. Bunun ödemiş nispeti 76,18 dir. Bunlar seneye artarak nihayet 1960 senesinde 209 milyon lirayı bulmuştur; bu cezalardan 1960 senesinin on birinci ayına kadar olan tahakkuk edip de tahsilât yapılan yoktur. Eski senelerde % 6,82 sabıka, % 90,45 de haliye oluyor ki, eski senelere doğru gidildikçe tahsilât imkânı azalmaktadır. Hükümet bunda bir kolaylık gösteriyor İstersen bunu 5 taksitte öde diyorum, % 20 ödiyebilirsin diyorum. Şu tarihlerde ödediğin takdirde % muayyen bir miktarını terkin ederim diyorum. Bu suretle kendi hesaplarını da yavaş yavaş tasfiye etmek imkânına sahip olacaktır. Bu tasarının içinde, meselâ, Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi, Damga Resmî, Hayvanlar Vergisi, Bilûnum Harçları, Otomobil Vergisi, Gider, Muamele Vergisi, Trafik Resmî, Nakliyat Resmî ve binalardan alınan Savunma Vergisi ki, bunların hepsi Hazineye irat kaydedilmiştir. Bundan ayrı olarak belediyelerin ve özel idarelerin resimleri de vardır. Ayrıca gene tathikattan mütevellit Muamele Vergisi cezaları, meskenlerden alınan Buhran ve Müdafaa vergileri, gene bu meyanda esnafın kalmış olan cezaları ve nihayet bütün bu cezaları Hazine olarak, Hükümet olarak tasfiye etmek, tasfiye muamelesi yapılırken de Hükümet vatandaşına buna şu şekilde ödiyebilirsin diye imkân veriyor. Bu sebeple af olarak telâkkisine mahal yoktur. 6180 sayılı Kanunla da kısmen bu usul kabul edilmiştir. Zor durumda olduğu Defterdarlıklar tarafından tesbit edilen mükelleflerin ödemeleri 5 - 10 ay

kadan taksitlendirilebilmektedir. Şimdi bu taksitlendirmeyi daha çok şümullendiriyoruz. Ve mükellefe beş senelik bir müddet kabul ediyoruz. Ve borcunu şu kadar zaman içinde ödersen şu kadarını, bu kadar zamanda ödersen şu kadarını da terkin ederiz diyoruz.

Ferit Melen arkadaşımızın tamamen terkin hakkında nokta-i nazarına biz iştirak etmiyoruz. O zaman doğrudan doğruya af halini iktisabedecektir. Halbuki bu bir kolaylık, bir tecil, bir tasfiye tasarısıdır. Ferit Melen arkadaşımız buyurdular ki, kaçakçılık yüzünden kendilerine ceza tahakkuk ettirilmiş olan mükellefler bu haktan istifade ederek daha az ceza ödesin. Arkadaşlar mükellef bu cezanın % 30 unu ödediği takdirde % 70 i kalacaktır. Kusur cezasından mütevellit 5815 sayılı Kanunun meydana getirmiş olduğu aksaklık da giderilmiş olacaktır.

Burada sözlerime son verirken bu tasarının kabulünü rica eder, hepinizi hünmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Derviş Sami Taşman.

TAŞMAN DERViŞ SAMİ — Efendim, vergi cezalarından mütevellit mükelleflerin istihkaklarına ve mallarına konulan haciz bu kanun kabul edildiği takdirde kalacak mıdır?

ARKAN FERHAN (Devanla) — Bunu Hükümetten soracaksınız.

BAŞKAN — Açık oya sunulmuş olan tasarılaraya ait rey toplama muamelesi bitmiştir. Buyurun Tez Hasan.

TEZ HASAN — Muhterem arkadaşlar, 1961 bütçesi münasebetiyle müteaddit defalar huzurunuzu işgal ederek esnafın dertlerini muhterem Kurucu Meclisin ıttılama arz etmeye çalıştım.

Arkadaşlar 14 Mayıs 1950 tarihinden 27 Mayıs 1960 tarihine kadar bu kürsüde konuşulan meseleler Demokrat İtidarının yayınlarıyla dolup taşmıştır. 1961 senesi bütçesi Millî İnkilâp ruhuna uygun ve bütün hükümet âzaları ve Kurucu Meclisin muhterem âzaları memleketin her tarafında vatandaşlarla sık sık temas etmekte, küçük esnafın, sanatkârların hareketlerini, durumlarını adım adım takibetmektedir. Gelir Vergisi cezalarının taksite bağlanması hususunda Muhterem Maliye Vekilimizin huzurunuzda getirdiği tasarıya, huzurunuzda, bütün Türk Milleti huzurunda esnaf ve sanat-

kârları adına teşekkürlerimi sunarım. Muhterem arkadaşlar, esnaf ve sanatkârın Gelir Vergisi her cephede olduğu gibi bu cephede de sâkıt iktidarın haksızlığı yüzünden doğmuş ve bugüne kadar da birikmiştir. Bu kanun zamanında Demokrat Partinin millet üzerinde nüfuzunu yürütmek için çıkarılmıştır. Binaenaleyh İnkılâbın her cephesiyle nimetlendirdiği vatandaşlar yanında esnaf ve sanatkârın da Kurucu Meclisin büyük müsamahasına dayanarak bu cezalarının tamamının affedilmesini istirham ediyorum. Türk esnafı Devlet, masrafına iştiraki bir vatan borcu telâkki eder. Binaenaleyh Sayın Maliye Vekilimizden de aynı ricada bulunuyorum. Bu cezaların tamamını affederlerse çıkarılan zam kanunları karşısında hâsıl olan vaziyet bu aflu, Türk esnafını, Türk sanatkârını huzur içinde çalışmasını temin edecektir. Mâruzatım bu kadardır, hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın İmadettin Elmas.

İMADETTİN ELMAS — Sayın arkadaşlarım, ben buraya birinci maddenin bir noktasına temas etmek için çıkmış bulunuyorum. Şimdi birinci maddenin orta yerinde «... bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesilmiş veya kesinleşmiş vergi cezaları ile zam cezaları ve uygulanan gecikme zamları beş yılda ve beş eşit taksitte tahsil olunur.» diyor.

Şimdi arkadaşlar, benim burada takıldığım bir nokta var. Şayet mükellefe kanun yürürlüğe girmeden bir gün evvel maliye kontrolörü tarafından kusur cezası verilmiştir. Bu mükellef bu kanundan istifade edecek. Yine bir mükellef hesaplarını bu kanunun kabul edildiği tarihten birkaç gün sonra kontrol ettirir veya edilir ise o zaman tesbit olunacak bir hata yüzünden dolayı bu zat bu aftan istifade edebilecek midir? Etmeyecekse ben bunda bir adaletsizlik görüyorum. Aynı müddet içinde cezayı müstelzim bir hal dolayısıyla terettübedecek cezanın aynı kanun hükümlerine tâbi olması iktiza eder. Bu kusurlar ne zaman tesbit edilirse edilsin aynı haktan istifade etmesi gerekir.

BAŞKAN — Alpaslan Fehmi.

ALPASLAN FEHMİ — Muhterem arkadaşlarım, bendeniz yüksek huzurunuzda bu kanunun malî cephesi üzerinde değil hukukî yönünde üzerinde durulması lâzımgeldiğini arz et-

mek istiyorum. Dördüncü maddede bir kayıt vardır. Bunun üzerinde hiç durulmamıştır. İtiraz veya temyiz halleri dolayısıyla Devlet Şûrası nezdinde dâva açılması halinde bu gibi mükelleflerin iki ay içinde bağlı oldukları vergi dairesine müracaat etmelerine dair bir hüküm vardır. Demin konuşan sözcü arkadaşımızın da verdiği izahattan anlaşılıyor ki eski seneler vergi cezaları tahsil edilmez bir hal almış, yani % 6 gibi bir tahsilât olmuştur. Bu, son senelerde vergi cezalarının tahsil edilmediği gibi bir şey hatıra getiriyor. Acaba henüz itirazlı devrede bulunan, kesinleşmemiş olan Temyiz, İtiraz komisyonlarında, ve Devlet Şûrasında bulunan vergi miktarları bakımından çok olup da, Maliye Vekâleti bu kanunla âdetta bu gibi mükellefler ve müracaatçılar üzerinde mânevi bir baskı yapmak suretiyle bundan daha çok istifade etmek yolunu düşünmüş olmasın. Böyle bir şey insanın aklına gelebiliyor.

Bu sebeple noktaî nazarımı şu şekilde ifade edebilirim : Bu vaziyette bulunan mükelleflerin bu durumdan istifade etmek suretiyle, yani mükellef parayı ödiyecek, şayet dâva neticesinde haklı çıkarsa evvelece ödemiş olduğu parayı istirdat imkânına sahibolsun. Zaten anlaşılıyor ki bu vergi cezaları kanunun girift olmasından doğmaktadır. Binaenaleyh bu sebeple kanun yoluna baş vurma ve neticesini almak gerekir. Aksi halde tamamını terk etmek doğru olmaz kanaatindeyim.

ÇAĞA ESAT — Maddelere geçilmesini bekliyordum. Fakat gördüm ki arkadaşlarım maddede üzerinde konuşuyorlar. Ben de birinci maddede üzerinde küçük bir noktaya temas edeceğim.

BAŞKAN — Tümü üzerinde. Maddelere geçilmemiştir. Maddelerde de konuşulur.

ÇAĞA ESAT — O halde bir sual sorarız. Birinci maddede (kesilmiş) kelimesi var, bunu bendeniz anlıyamadım. Bir de yanında kesinleşmiş var. Hangisi doğru? Bilmek isterim.

BAŞKAN — Bir sayılı tasarınn reylerinin neticesini arz ediyorum.

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısına (175) arkadaş iştirak etmiş, (170) kabul, (3) ret, (2) çekinse vardır. Muamele tamamdır. Tasarı Meclisimizce kabul edilmiştir.

Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatanî hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair olan kanun tasarruflarının oylanmasında (164) arkadaş iştirak etmiş, (163) kabul, (1) çekinse vardır. Tasarı Meclisimizce kabul edilmiştir.

Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANİ KURDAŞ KEMAL —

Muhterem arkadaşlar, bugün malî tarihimize bugüne kadar tekevvün eden tatbikat ve mânadan ayrı ve umumi olarak malî münasebetler hakkında bir tasarı huzurunuzda getirmiş bulunuyoruz. Bu tasarı ile bugüne kadar tahakkuk etmiş vergi cezaları, zam cezaları ve gecikme zamları gibi cezalar beş yılda beş eşit taksitte ödenmek üzere mükellef vatandaşlarımıza bir imkân verilmiş olmaktadır. Taksitlerden birineisi önümüzdeki Ekim ayında başlayacak, mükellef vatandaşa tahakkuk etmiş, eski tâbiriyle söyleyeyim tahrolunmuş ve kesinleşmiş olan cezaları bu ayda ödemeye başlayacaktır. Bunun yanında mükellefe bâzı imkânlar da tanınmış bulunmaktadır, meselâ:

Kesinleşmiş olan cezaların % 30 unu Hazine 1961 sonuna kadar ödemesi halinde bakiye % 70 i, bu cezanın % 40 ını Ekim 1961 sonuna kadar ödemesi halinde bakiye % 60 ı, ve cezanın % 50 sini Şubat 1962 sonuna kadar ödemesi halinde ise bakiye kalan % 50 si terkin olunur.

Tasarı evvelâ cezaları taksite bağlamakta. Fakat mükelleflerin erken tediyede bulunmaları halinde cezaların silinmesi mümkün olmaktadır.

Muhterem arkadaşlar bu tasarı niçin huzurunuzda getirilmiştir. Millî İnkılâp Hükümetinin telâkkisine göre vergi sistemi bir gaye değildir. Bütün iktisadî politikanın ve vergi sisteminin hedefi memlekette istihsali artırmak ve bu arada artan istihsal dolayısıyla vatandaşın vergisini daha kolaylıkla ödiyerek memleket masraflarına iştirakini temin etmektir. Vergiciliği Hükümetle vatandaş arasında bir alışveriş telâkkisi, zannedirim ancak orta zamanlara yakıştır. Devlet bugünkü modern âlemde vatandaşın hizmetinde bir müessesedir. Vatandaş bu müesseseye imkânları ölçüsünde tediyede bulunarak müessesenin masraflarına iştirak etmelidir. Modern memleketlerde vergi ödemek va-

tandaş için bir şeref addedilmekte, Devlet de vatandaşın hizmetinde bulunduğunu unutmamaktadır.

Malî istihsali keyfi bir vergi sisteminin tazeyki altında bulunduran memleketler bilâhara vergilerinde verimlilik temin edememektedirler. Bunun dışında devamlı bir anlaşmazlığa imkân verilmiş bulunmaktadır. İnkılâp Hükümetimiz vergi sistemimize bu zaviyeden bakmaktadır. Son on yıllık tatbikatta, vergi sistemimizde arzu edilmeyen bir gerileme olmuştur. Bizim vergi sistemimiz nispeten cezaların kesilmesinde insafsız bir sistemdir. Vergi sistemimizde ceza bakımından politik maksatlar da kullanılmıştır. Bu şekilde kesilmiş cezalar vatandaşta büyük bir mukavemet yaratmış bulunmaktadır. Tahakkuk ettirilip de tahsil edilmeyen vergi cezalarının miktarı yıldan yıla büyük bir artış göstermektedir. Bu cezalar 1956 senesinde 75 milyon lira iken, bugün 209 milyon liraya çıkmış bulunmaktadır. Bu durumun millî istihsalimizi büyük bir tazyik altında bulundurduğunu Millî İnkılâp Hükümetiniz yakinen müşahede etmiş bulunmaktadır.

Bu cezalar normal vergi tahsilâtını da aksatmaktadır. Maliye ile ihtilâfı olan bir mükellef normal vergiyi ödememek gibi bir tesirin altındadır. Bu tesir, dolayısıyla diğer mükelleflere de geçmektedir.

Biz bütün bu durumları bildiğimiz için vatandaş bu tazyikten kurtarmanın zamanı geldiğine kaani olarak, vergi sistemini baştan sonuna kadar ıslah hususunda defaatle ileri sürdüğümüz bir telkinimizin ilk adımı olarak bu kanun huzurunuzda sunulmuştur. Hedefimiz vatandaşta çalışma imkânı vermek onun kazancını artırmak ve artan bu kazanç üzerinden Devlet gelirini de artırmaktır. Bu cezaların tahsil nispeti esasen % 10 unu geçmemektedir. Beş yıl içinde kazandıkça borçlarını ödemek imkânını kendilerine bahşediyoruz ve bu yıl % 20 sini istiyoruz ve bunu da tahsil edebiliriz. Bu şekilde bir Devlet tasarrufu sağlanmış olacaktır. Bâzı arkadaşlarımız bu şekilde bir taksitlendirmeden vergi mükelleflerinin, vergi ödememek mukavemetinin artacağından bahsettiler. Bu, zannediyorum pek isabetli bir görüş değildir. Biz, bu vergi sistemi ile vatandaşlarda vergiyi ödemek için bir anlayış doğacağına kaani bulunuyoruz. Vatandaş bu cezanın uzun bir devre-

de ödeme imkânını verirsek vatandaşın mukavemet göstereceğine inanmıyorum. Vatandaş da kazanacak, vergisini zamanında vermek imkânını bulacaktır. Dolayısıyla ayrıca masraflara da iştiraki sağlanmış olacaktır. Getirilen taksitlendirme tasarısı ile vergi hasılatının dondurulmasına işaret eden arkadaşlar oldu. Bugünkü durumda bu vergilerden % 10 u tahsil edilmektedir. Bunun için Devlet teşkilâtı ile mükellef arasında devamlı bir çekişme olduğu da hepimizin malûmudur. Vatandaşlarımıza vergi cezalarını beş yılda ödeme imkânını verdiğimiz takdirde, hattâ onlara erken tediye imkânlarını da tanıdığımız ahvalde vergi hasılatının artacağına inanıyoruz. Bu suretle vatandaşlar daha fazla çalışacaklar, dolayısıyla bu fazla çalışmanın neticesini de kendilerine fazla bir yük olmadan maliyeye verecekler.

İkincisi, bu iş için büyük bir emek, ve zaman harcanmaktadır, bunun dışında bu işleri takibedecek bir sürü memur çalıştırılmaktadır. Dolayısıyla burada çalışan memurları başka yerlere tahsis etmek imkânları doğacaktır. Tekrar arz edeyim, bu hususlar tahakkuk ettiği takdirde vergi hâsılamızın artacağına inanıyorum. Diğer vatandaşlarımız meselâ % 40 ı bu verginin % 30 unu peşin ödemek imkânına sahibolursa bu sene bütçeye koyduğumuz miktar 15 milyon artacaktır. Ve bu miktar köye ve il yollarına ayrılmıştır. Bu bir af kanunu değildir bir erken ödeme kanunudur. Erken ödmeden Devlet asla ziyan etmemektedir. Yalnız faizini hesabederseniz çok ekonomik bir yolda hareket ettiğimizi kabul edeceksiniz. Bu af değildir. Çalışma imkânı veriliyor ve tasfiye için bir erken ödeme imkânı veriliyor.

Sayın Ferid Melen arkadaşımız bu af mevzuu üzerinde üç, dört gün evvel durmuş olsalardı, il ve köy yolları için ayrılan 15 milyon lirayı koymazlardı. Biz bu tasarı ile vatandaşlara çalışma imkânı veriyoruz. Çalışacak, fazla kazandıktan sonra bugün üzerinde bulunan yükü kaldıracaktır. Bu vergiyi zamanında ödemeyen vatandaşlara 8 aylık gibi bir mühlet veriyoruz.

Bâzi arkadaşlarımız tasarının tamamen reddedilmesi yolunda beyanda bulundular. Böyle bir şey yapılmamalıdır. Ferid Melen arkadaşımız vatandaşla Devlet arasındaki münasebetleri ve vergi kaçakçılığı mevzuunda etraflı izahat verdiler. Millî İnkılâp Hükümetimiz vatandaşları zorlama-

maktadır. Bâzi vergi sistemimizde bâzi bozulmalar olmuştur. Bununla hiç birimizi itham etmeye imkân ve lüzum yoktur. Bizim Gelir Vergisi sistemimiz, bilhassa beyannameye tâbi zümrenin vergi hâsılası kaybedilmiş gibidir, çok düşüktür. % 70 nispetinde beyannameye tâbi olan mükellef bugün ayda 630 liralık bir kazanç göstermektedir. Bu 630 lira sanki aynı yerde donup kalmış. Burada mükellefin kusuru olduğu kadar, vergi sisteminin de kusuru vardır.

Yüksek malûmlarımız olduğu üzere zirai kazançlar bu vergiden istisna edilmiştir, küçük esnaf, büyük esnaf demek suretiyle farklı bir durum ihdas edilmiştir, bu suretle de kanunda arz ettiğim gibi bâzi açık kapılar bırakılmıştır. Yine bu mevzu ile ilgili olarak Millî Korunma Kanununun mahiyeti normal usullere uymamayı tahmil etmiştir. Binaenaleyh tasfiye bakımından bâzi hareketlere geçmemiz lâzımdı. Bu kanun bu anlayış içerisinde getirilmiştir.

Bir arkadaşımız şuna, işaret etti. Bugüne kadar tahakkuk etmiş vergi cezaları bugün af ediliyor, önümüzdeki iki sene içerisinde meydana çıkarsa ne olacak? Burada bir adaletsizlik vardır buyurdular.

Muhterem arkadaşlar, bunun üzerinde çok hassasiyetle durduk. Bugün huzurunuzdaki kanunda yapılan değişiklik bu hususu da kavramış bir şekildedir. Vergi Usul Kanununun 176. maddesiyle vatandaşa borcunun bir taksim ücretini ödediği takdirde gerisi için bir şey verilmişti. Şimdi o şekilde o vaziyet olmayacaktır. İsterse üçte birini verir, isterse üçte ikisini verir. Bir dilekçe verir bunu yaptırabilir. Bu tasarının getirdiği imkân % 30 dur. Bu düşüncelerle hazırlanan bu tasarı memlekete çok büyük fenalık getireceğine kaani bulunuyorum. Vatandaş şunu iyi bilmelidir ki, İnkılâp Hükümetimiz vergi koyan bir müesseseye değil vatandaşın derdi ile yakından alakadar olan bir müessesedir. Bu tasarı malî imkânlarımızı artırmak, vatandaşları çalışmaya ve kazanmaya teşvik etmek hususunda çok büyük nispette yardım edecektir.

Sözlerimi bitirirken bu tasarının kabul edilmesini rica eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Taşman Derviş Sami.

TAŞMAN DERViŞ SAMİ — Bir sual sormuştum, cevap vermediniz? Tekrar arz edeyim, bu vergi cezalarından mütevellit mükelleflerin istihkaklarına ve mallarına konulan haciz

bu kanun kabul edildiği takdirde kalkacak mıdır?

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Otomatikman kalkacaktır. Bütün konulmuş olan hacizler ortadan kalkacaktır. Bu hususu hatırlatmakla çok iyi ettiniz zapta geçmesi bakımından arz edeyim. Şimdi kesinleşmiş olup da, eski tabiriyle söyleyeyim, tarh edilmiş olan cezalar, itiraz mercileri bulunan cezalarda mükellef iki ay zarfında maliyeye dilekçe ile müracaat ettiği takdirde cezanın % 30 u terkin olunur. Şimdi bunlar hangi cezalardır diye sorabilirsiniz. Meselâ, 200 bin liralık bir cezaya mükellef itiraz etmiş. İtiraz komisyonu bu 200 bin lirayı 20 bin liraya indirmiş. Maliye, bu kanun çıkınca mükellefe iki aylık mühlet tanıyor. Bu müddet içinde itirazını yapacak, beyanname verecek. Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş bulunan cezaların % 30 u Haziran 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde, borcun % 70 i terkin edilecektir. Mükellef böylece, % 30 vermek suretiyle borcundan kurtulacak demektir.

TEZ HASAN — Esnafın cezaları vardır. Siyasî mülâhazalarla birtakım cezalar verilmiştir. Birçok esnaf işini kaybetmiştir. İnkılâp Hükümeti Hasan Polatkan'ın politik düşünceleri ile cezalandırılmış olduğu bu vatandaşlar için ne düşünülmektedir?

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Bir kere malî mevzuata göre, hiçbir kanunî esasa istinadetmeden ceza verilemez. Geçmiş devirde bazı şeyler yapılmış olabilir. Bunlar için vergi itiraz komisyonları, vergi temyiz komisyonları var, oralara müracaat eder, cezası kaldırılır.

BAŞKAN — İpşiroğlu Abdullah.

İPŞİROĞLU ABDULLAH — Efendim, bu tasarrufların kanunlaşması halinde vergi cezalarını ödeyen vatandaşlara bir haksızlık olmayacak mı? Bu tasarı kanunlaşır mı bundan sonraki vergi cezalarının tahsilinde vatandaş, borcunun taksitinde bağlanması keyfiyetini düşünerek tahsilât zorlaşmıyacak mıdır, bu bir af mahiyetinde değil midir?

BAŞKAN — Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Efendim; bu vergi cezası % 10 un üstüne çıkmamıştır. Her af kanununda bunun üstüne çı-

kabilir. Bu kanun bir af kanunu değildir. Bu af, üzerinde durulması lâzımgelen bir noktadır. Erken ödemelerle her yıl % 20 borcu tasfiye edilecek ve mükellefe kalan % 40 borcunu ödemesi için bir zaman bırakılacaktır. Binaenaleyh, bu af değildir. Bu, vatandaş yük altından kaldıracak ve yükünü hafifletecektir. Bu bakımdan arkadaşımızla tamamiyle tezat halinde olduğumuzu biliyorum. Bu getirilmiş olan hükümler bir af değil, mükellefe yardımdır, ödemesi için imkân vermektir. (Alkışlar)

MELEN FERİD — Muhterem arkadaşlar, Sayın Bakanın üzerinde durduğu bir iki nokta hakkında mâruzatta bulunacağım. Maliye mensupları bu kanun çıktıktan sonra elbette vazifelerini yapacaklardır. Bu tasarrufların bir intibah tasarrufu olduğunu, maliye mensuplarını uyaracağını söylediler. Eğer maliye mensupları intibah içinde çalışmış olsalarda, bu tasarrufların bir taksitlendirme tasarrufu olarak karşımıza gelmemesi lâzım gelirdi. Maliye mensupları benim bildiğim bir vatandaşın bir kuruş vergisini dahi bırakmak istemezler, en küçük vergiyi bile alma gayreti içindedirler.

Muhterem arkadaşlarım, bir diğer nokta olarak; Sayın Vekil, vergi sistemimiz bir gaye değildir. Sistemin hedefi millî istihsali arttırmaktır. Millî istihsali keyfi bir yük altında bulunduran memleketler hiçbir zaman kalkınmazlar diyor. Bu doğrudur. Sayın Bakanın bu sözlerini bir vaad, teminat olarak görüyorum. Yalnız bu fikirlerle meşbu olan bir bakanın bundan evvelki tatbikatı müdafaa etmesi gerekirdi. Paraza millî istihsalin artmasının ağır vergi yükünden kurtulmakla kabil olacağına kaniseler mer'i vergi sistemini müdafaa etmemeleri gerekir. Yine, kalkınmayı hedef tutan bir memlekette Bina Vergilerinin halkın binadan vazgeçmesini gerektirecek bir seviyeye çıkarılmaması gerekir. Bu müdafaa edilmemelidir. Hiçbir memlekette eşine rastlanmayan Arazi Vergimiz gibi bir vergiyi on misli arttırmamak gerekir. Bunun da müdafaa edilmemesi bilhassa lâzımgelir. Mamafih Sayın Vekilin bu işi ortaya koymasından daha evvelki tatbikatı yeni bir revizyona tâbi tutacakları anlaşılıyor.

Muhterem arkadaşlarım, tamamiyle af, yerine cezanın bir kısmını almakla mükellefleri desteklediklerini ifade ettiler. Tatbikatta, politik maksatlarla birçok vatandaşların ızzar edil-

diğini de ifade ettiler, bunun mevcudolduğunu kendileri de kabul ettiler.

Hasan Tez arkadaşımızın esnaflardan bâzılarına mükerreren ceza yüklenmesi meselesini cevaplandırırken, İtiraz ve Temyiz komisyonlarının işi halledebileceğini söylediler. Buna işti- rak edemiyorum. Bu yolla halledilmesine imkân yoktur. Mevcut kanun ile buna imkân bırakılmamıştır. Vergi dairelerinin elinde matbu formüller vardır. İtirazlara cevabı bu formüllerle gönderirler. Aşağı - yukarı şöyle denir, «Vergi Usul Kanununun (5432) 324. maddesi 5 000 liradan fazla bir matrahın beyan edilmemesini kasıt aranmaksızın kaçakçılık saydığı için vârid- olmiyan itirazın reddine karar verilmesi»

Çoğu zaman, Vergi İtiraz komisyonları mükellef lehine karar vermezler. Kanun onları da bağlamıştır.

Bir üçüncü nokta, Sayın Bakan bir miktar ceza alınması, mükelleflerin çalışmalarını teşvik eder, dediler. Bu esbabı mucibe ile vergiyi hudutsuz surette arttırmak mümkündür, yani vatandaşı daha fazla çalıştırmak, vatandaşı teşvik için vergiyi arttırmak faydalı oluyorsa hemen vergilere zam yapılsın. Her halde bunu kasetmediler. yanlış anlamış olabilirim. Kanaatimce vatandaşı daha fazla çalıştırmak, iş hayatını canlandırmak için başka imkânlar bulunabilir. Meselâ, bu cezaları tamamen kaldırınsınlar, bu vatandaşı çalıştırmak için daha çok faydalı olur. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANİ KURDAŞ KEMAL — Efendim, sadece birkaç noktayı tavzih için tekrar huzurunuzu işgal ediyorum.

Hakikaten, vergi sistemi bir gaye değildir. Vergi sistemi çalışmayı tazyik altında bulundurmamalıdır.

Sayın Melen, bu noktadan hareketle, bendenizin görüşlerinde bir tenakuz olduğunu ifade etti. Bendeniz, bunu biraz anlayamadım. Vergi, millî istihsali tazyik altında bulundurmamalıdır demek, vergi kanunlarında ıslâhat yapılamaz demek değildir. Millî istihsali geliştirmeye uygun olarak, vergi kanunlarındaki nispet artışı adaletsizliği yıkmak için yapılır, tenazuru temin etmek için olur, diğer taraftan verimi arttırmak için yapılabilir. Bu

millî istihsali tazyik etmez. Vergi nispetlerinin artırılması bu zaviyeden ele alınmalıdır.

Millî istihsali tazyik ediyor mu, etmiyor mu? Her nispet artışı, vergi nispeti millî istihsali tazyik etmez, dediler. Her vegi, millî istihsali arttırmaya teşvik edilecektir.

Hükümetin umumi anlayışına uygun olarak mükellefe sağlanan kolaylığa benzer bir kolaylık da, kinse istemediği halde, Kurumlar Vergisinde, gösterilmeye karar verilmiş ve 2 taksitte ödenmesi için Hükümetiniz teklifte bulunmuştur. Bu durum, Hükümetin zihniyetini ortaya koymaz mı?

Diğer taraftan buyurdular ki, vergide cezalandırılmak, taksitlendirmek ve erken ödemek vatandaşı taciz eder. Halbuki bu sistem vatandaşı çalışmaya sevkeder. Ben aralarında bir münasebet göremedim.

Cezayı hafifletmek, ödeme imkânını daha kolaylaştırmak çalışmayı teşvik edebilir tabii. Bugüne kadar vatandaş büyük bir tazyik altında kalmıştır. Onu bu tazyikten, büyük bir ödeme yükünden kurtarmayı düşünüyoruz. Bu, çalışmayı teşvik edecektir. Bunda da ben bir tenakuz göremiyorum.

Diğer taraftan, geçmişteki politik mülahazalarla hareket edilmiş, mutlaka böyle yapılmıştır demek de doğru olmaz. Bu politik mülahazaları vergi dışında bırakmak gerekir. Burada vatandaşa bir yükten kurtulmak imkânı verilmektedir. Bunu, bir af müessesesi olarak göstermek de sanıyorum ki, terviç olunamaz.

BAŞKAN — Buyrunuz Zamangil.

ZAMANGİL CAHİT — Muhterem arkadaşlar, maliyecilerimizin arasına girmeden, yani aralarında ezilme tehlikesini bertaraf ederek, meseleye dışarıdan, uzaktan kısaca temas etmek istiyorum.

Bu arkadaşlar, Emin Soysal gibi, «Devlerin maliyecii ettiği» arkadaşlardan değildir. Bunlar gönüllü maliyecilerdirler. Bu kanun tasarısında, benim kanaatimce, adalet ve hukuk vasıfları aramak ve bulmak mümkün olmadığı gibi, korkunç kusurlar da bulmak pek mümkün olmuyor. Realite olarak bu nedir; eskiden beri kalmış, Devleti rahatsız eden, kendilerini rahatsız eden bir takım cezalı alacakları var. Evvelâ bunları bir vâdeye bağlıyor, ondan sonra da iskontoya tâ-

bi tutuyor. Birtakım miktarlar var. Belki usulü bakımından hemfikir olmayacağımı tatbikat olacak, yapılan masrafı karşılamıyacak az gelir elde edilecek, ama ben oyumu verirken, bu mülâhazaları kıymetlendirerek vermeyeceğim. İl ve köy yolları için Maliye Bakanı, 15 milyon liralık bir kaynak bulmuş, tasarının içinde yatmaktadır. Binaenaleyh bendeniz sistem üzerinde durmaksızın, gelir tarafını kıymetlendirerek, 15 milyon liranın, il ve köy yollarına tahsis edilmesini düşünerek kabul ediyorum, müspet rey vereceğim.

BAŞKAN — Sayın Başer.

BAŞER ADNAN — Sayın arkadaşlar, ben de Sayın Ferid Melen Beyin tekliflerine katılmıyorum.

Daha evvel de maliyeciler tarafından böyle bir teklif hazırlanmış ve bundan evvelki teşriî organa götürülmüştür. Fakat, bu vergi cezalarının affi hakkındaki bu teklif teşriî organ tarafından reddedilmiştir. Yani maliyemiz böyle cezaların affını göze alabilecek bir seviyeye ulaşmıştır. Müsterih olsunlar.

Sonra, Sayın Tez'in, Bakan Beye sordukları sorudan ben de memnun oldum.

Şimdiye kadar; kaçakçılıkta 5 bin liradan fazla tutarlar kasit aranmaksızın kaçakçılığa tâbi olacağı için Şûrayı Devlete veya İtiraz ve Temyiz komisyonlarına yapılan itirazların Maliye Bakanlığı tarafından Şûrayı Devlete gitmemesi sağlanırsa esnaf 5 bin lirayı geçmiyen gelirlerini kaçakçılık dışına çıkarmak imkânını bulacaktır.

Bir de, bugün maliyenin, verimli zihniyetle çalışmadığını ifade ettiler. Bu noktada görüş ihtilâfımız vardır. Bir vergi sistemi sosyal bir gaye gütmese verimli olmaz, böyle olunca, vergiyi iktisadi görmeye de imkân yoktur. Sayın Bakan burada iktisadi hayatı sıkımyacağını söyledi, ama, bu, verimli bir sahada kullanılırsa, yatırımlarda kullanılırsa, iktisadi hayatı sıkımaz.

Vergi sisteminde İngiltere'de tatbik edilen bir usul vardır. Yatırım yapılırsa, vergiye tâbi olması lâzımgelen kazançtan vergi alınmaz, böylece de yatırıma daha fazla paranın tahsisi sağlanmış olur. Hususi teşebbüslerin yapacağı yatırımların vergi dışı bırakılması, hususi teşebbüsün sanayi kalkınmasına iştiraki sağlanmak üzere çok faydalı olur. Bu vesile ile, vergi isla-

hının bu yoldan da ele alınmasını, bilhassa arkadaşlarımdan istirham edeceğim.

BAŞKAN — Müzakerelerin kifayeti hakkında bir takrir vardır. Zaten söz alan arkadaşlar da konuşmuşlardır. Bu takriri oya koymuyorum. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Maddelere geçilmiştir. Yalnız, bir takrir vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

1961 bütçesiyle ilgisi dolayısıyla (Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecili ve tasfiyesine dair olan kanun tasarısı) nın ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederiz.

Karma Komisyon Başkanı
Şevket Adalan

BAŞKAN — İvedilikle görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelerin müzakeresine geçiyoruz, fakat, vakit gecikmiş bulunuyor. (Devam devam sesleri) Siz bilirsiniz, devam ediyoruz maddelere.

Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecil ve tasfiyesine dair Kanun

MADDE 1. — Genel bütçe ile özel idare ve belediyeler bütçelerine irat kaydedilen bilûmum vergi, resim ve harelara mütaallik olup, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesilmiş veya kesinleşmiş vergi cezaları ile zam cezaları ve uygulanan gecikme zamları 5 yılda ve 5 eşit taksitte tahsil olunur.

Birinci taksitin ödeme süresi 1961 yılının Ekim ayı, mütaakıp taksitlerin ödeme süreleri her yılın Ekim ayıdır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Sayın Çağa, buyurunuz.

ÇAĞA ESAT — Efendim, evvelce, «kesilmiş» tâbirinin karşılığını sormuştum, tarh ve tahakkuk olduğu Maliye Bakanı Beyefendinin beyanı ile anlaşıldı.

Şimdi, bu kesilmiş yerine tarh ve tahakkuk, emre bağlı bir keyfiyet değildir. Bunu yerine getiren bir arkadaşımız temas etti. Bir misal vereceğim; (A) namında bir zat, kanunda yazılı müddet olan 6 ayı geçirmiş olarak beyanname veriyor. Yine, (B) namında bir zat da söz konusu 6 ay gecikme ile beyanname veriyor. Şimdi bunların

her ikisi de kaçakçılıktan dolayı ceza verecekler. Fakat, bunlardan (A) nın vergisi ve cezası şu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel tahakkuk ettiriliyor. Binaenaleyh bu zat, kanunun bahsetmiş olduğu hakları kullanacaktır. Ya 5 taksitte ödiyecek, ya % 70 inden kurtulacak. Şubat ayında % 40 ını verirse % 60 ından kurtulacak. Dairenin işlerinin uzaması dolayısıyla (B) nin vergi tahakkuku bu kanun yürürlüğe girdikten sonra bu kanunun şümulüne girmiş olacak mı, olmayacak mı? Eğer buradaki kesinleşmiş ceza için, bu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar Maliyeye beyannamesini vermesine rağmen - bunun zapta geçmesi için arz ediyorum - vatandaşlar bu kanundan istifade etmezlerse, bu yüzden birçok dâvalar vergi itiraz komisyonlarının işlerini, arttırmış olur.

Bu itibarla, Maliye Bakanı da aynı fikirde ise, bu şekilde maddeye vuzuh verilmesi yerinde olur. Mâruzatım bundan ibarettir.

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Bu mevzuu üzerinde daha fazla konuşmayı arzu etmiyordum. Mecbur oldum.

Şu ana kadar tahakkuk etmiş bulunan vergiler, bu kanunun şümulü içine girmektedir. Bu tarihten sonra, bir mükellefe vergi salınırsa, onun vergisi Vergi Usul Kanununa göre muameleye tâbi tutulacaktır. Burada ayrıca derpiş etmeye lüzum yoktur. Vergi Usul Kanununun 376 nci maddesine göre incelenir. Vergi itiraz komisyonlarına yetki verilmiştir. Cezanın üçte birinin indirilmesi için kanun salâhiyet vermiş bulunmaktadır. Bunun burada derpiş edilmesine lüzum yoktur. Şu ana kadarki borçların tasfiyesi mevzuubahistir. Bundan sonra alınacaklar için zaten Usul Kanunu bunlara bir imkân veriyor. Haziranda mükellef üçte birini öderse yükten kurtuluyor. Yani burada bir anlaşamamazlığımız mı var?

ÇAĞA ESAT — Efendim Vergi Usul Kanununa göre buyuruyorsunuz ki, üçte biri ödenirse geri kalanı terkin edilir. Bu tutar % 33, 33 şeklindedir. Burada, % 30 tutarı esas alınıyor, bunun üzerinden teccile gidiliyor. Niçin vatandaşın % 3, 3 gibi ufak da olsa bir hakkı dikkate alınmıyor. Bunu kanun çıktıktan sonra hukukçular halleder denir. Hukuk ise mefhum ilmidir. Binaenaleyh, bir kanun mefhumdan ne kadar kurtarılsa iş o kadar kolaylaşır. Böylece mükellef de % 3, 3 gibi bir haktan istifade eder. Bu tutar

100 lirada azdır. Fakat meselâ bir milyonda büyük bir fark tutar. Binaenaleyh bunu da önlemek lâzımdır.

BAŞKAN — Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Efendim, ufak noktalar için karışıklık yaratmaktan çekinmek lâzımdır. Biliyorsunuz ki, bugünlerde yapılmış olan usulsüzlükler ancak 4 sene sonra meydana çıkar. Bu yüzden salınacak vergilerle bu kanunun bir ilgisi yoktur. Lüzum da yoktur. Usul Kanununa göre % 33 almak kalanından kurtarmak mümkündür. Burada ise % 30 alınacaktır. Arada % 3 gibi cüz'i bir fark vardır. Tatbikatı bozmaya ihtiyac yoktur.

Şu anda gecikme zamlarında indirme mevzuubahistir.

BAŞKAN — Komisyon söz istiyor mu? (Reye reye sesleri)

Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel kesilmekle beraber itiraz sebebiyle ödeme süresi, birinci maddede yazılı taksit sürelerinden sonraya rasthyanların geçmiş taksitleri vâde gününden itibaren bir ay içinde ödenir.

BAŞKAN — İkinci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Birinci maddenin şümulüne giren vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş bulunanların % 30 unun Haziran 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 70 i % 40 ının Ekim 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 60 ı ve % 50 sinin Şubat 1962 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 50 si terkin olunur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Efendim, 4. maddede bâzı tab hataları vardır. Şimdi tashihli şekliyle okuyoruz.

MADDE 4. — Bu kanunun birinci maddesinde sözü geçen vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz itiraz süresi dolmamış

olanlarla, itiraz, temyiz ve dâva safhasında bulunanların borçlularından kanunun yürürlük tarihinden itibaren 2 ay içerisinde bağlı oldukları vergi dairesine yazı ile müracaat ederek ceza ve zamma ait itiraz ve dâvalarından vazgeçtiğini bildirenler hakkında üçüncü madde hükümleri uygulanır.

Bu şekilde yazı ile vazgeçme halinde sonradan ceza yönünden itiraz yoluna gidilemeyeceği gibi müracaat zamanında itiraz, temyiz veya dâva safhasında bulunan ceza ihtilâfları hakkında ilgili mercilerce bir karar verilemez.

BAŞKAN — Madde hakkında bir önerge var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Tasarımın 4. maddesine 1. fıkradan sonra aşağıdaki 2. fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Celâl Sungur Enver Kırker

Fıkra :

«1. fıkra şümülüne giren mükelleflerden verginin aslına dair itirazından da vazgeçerek vergiyi 1. fıkradaki müddet içerisinde tamamen ödiyenlerden 3. maddedeki ceza nispetleri yazı nispetinde indirilerek uygulanır.»

BAŞKAN — Buyurun Enver Kırker.

KIRKER ENVER — Muhterem arkadaşlar, 3. maddeden anlaşıldığına göre vergi ve cezalar kesildiği ve kesinleştiği takdirde söz konusu müddet içinde eğer ceza ödenecek olursa tutarın % 30 u alınacak ve kalan % 70 i terkin ve tasfiye edilecek. Öyle mükellefler vardı ki, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel vergisi tahsil edilmiştir. Fakat itiraz etmiştir. Bu itiraz sonucunda belki Temyiz, belki Şûrayı Devlet bu mükellefi vergiden kurtaracaktır. Böyle bir karar olduğu takdirde 4. maddenin hükmüne girmiyen bir durum oluyor. Bu haklar kendilerine tanınmış oldu. Fakat burada kesinleşmiş cezalar var. Eğer Devlet Şûrasında verginin tamamıyla kaldırılması uygun görülürse, aynı kıstas üzerinden bu hâdise de, tasfiyeye gitmek bir adaletsizliğe yol açar, kanaatindeyim. Aksi kabul edilirse belki % 30 dan kurtulacak, tamamıyla kalkarsa bu hâdise de varidolmıyacaktır. Sonra feragat etmiş olabilir. O zaman, adaletsiz bir durum ihdas edilmiş olur.

Biz bu feragat yapanlar için vergiyi ödemek kaydıyla % 15 e kadar bir indirme suretiyle bir muâdelet tesis etmeye çalışıyoruz. Buna muhakkak ki, zaruret vardır. Bir af değil bu. 114 sayılı Af Kanunundan istiyenler istifade etmemişler, mahkemede neticelenmesini istemişlerdir. Binaenaleyh, böyle bir kaydı koymak daha uygun olur. Af mahiyeti vermemek için bu fıkranın ilâvesini düşündük. Mademki af mahiyetinden uzaklaşıyor, adaleti temin edecek fıkranın ilâvesi hususunu yüksek takdirlerinize arz ederiz.

BAŞKAN — Sayın Arkan.

KARMA KOMİSYON NAMINA ARKAN FERHAN — Muhterem arkadaşlar, ben sorunun vergi ile hiçbir şekilde irtibatını anlamadım. Zaten ceza hafifletilmektedir. Cezanın ödenmesiyle bir nevi iskonto yapılmaktadır, Burada başka bir ilgi yoktur.

Bir kimsenin Devlet Şûrasına açacağı bir dâvayı kazanacağına dair güveni tamsa, bunu garanti görüyorsa zaten % 30 u da ödemek yoluna gitmez. Sonra bunun Ceza Kanunu gibi mütalâa edilmemesi gerekir. Bu iş cezalı ile Maliye arasında yapılmış bir anlaşma ve bir nevi iskonto durumundadır. Bunun dışında vergi ile hiçbir şekilde irtibat yoktur. Binaenaleyh, biz komisyon olarak bu takririn reddini talebediyoruz.

KIRKER ENVER — Efendim, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN — Buyurunuz, efendim.

KIRKER ENVER — Vatandaş dâvayı kazanırsa % 30 olarak mı vergi alınacak, yoksa tamamı mı alınacak?

ARKAN FERHAN — Tamamı alınacak.

KIRKER ENVER — Tamamı alınacaksa bu takdirde takriri yerinde görüyoruz (Oya, oya, sesleri)

BAŞKAN — Takriri oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Yukarıki hükümlerin uygulanmasında nevi ve doğuşu ayrı olan vergi cezalarıyla zam cezaları ve gecikme zamları ayrı ayrı nazara alınır.

BAŞKAN — Söz istiyen yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü hakkında söz istiyen? Yok. Tasarıyı açık oyunuzaya sunuyorum. Oylarını kullanmayan arkadaşlar varsa lütfen oylarını kullansınlar...

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecil ve tasfiyesine dair kanun tasarısının oylama sonucunu arz ediyorum : (162) zat oya katılmıştır. (144) kabul, (7) ret, (9) çekinmiştir. Tasarı Meclisimizce (144) oyla kabul edilmiştir.

Gündemimizde görüşülecek başka madde kalmamıştır. 2 Mart 1961 Perşembe günü saat 14,30 da toplanmak üzere Oturumu kapatıyorum.

Kapanma saati : 13,30

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

a) Yazılı soru ve cevabı

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Özfakih Fakih'in, Karayolları 3. Bölge Müdürlüğü Merkez Atelyesinde çalışan işçilerden bir kısmına iş yerine kadar gidış ve gelişlerinin sebeb olduğu zaman bedellerinin ödenmesi sebebine dair yazılı sorusuna Bayındırlık Bakanı Gökdoğan Mukbil'in yazılı cevabı (7/4)*

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Temsilciler Meclisi İctüzüğünün 40. ve müteakip maddeleri gereğince aşağıdaki sorunun Bayındırlık Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasına tavassutunuzu arz ve istirham eylerim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Fakih Özfakih

Soru :

İşçinin, işyerine kadar geliş ve gidışlerinin sebeb olduğu zamanın bedeli, İş Kanununun 40. ve alâkalı diğer maddeleri gereğince, iş veren tarafından ödenmesi icabeder. Hattâ, 5539 sayılı Kanunun kabul ettiği esaslara göre mahkemeye müracaat edilmeksizin, mezkûr kanunun 32. maddesi çerçevesinde, sulh yoluyla dahi ödenebilir iken, Karayolları 3. Bölge Müdürlüğü Merkez atelyesinde çalıştığı işçilerin bu zaman farkları ödenmemiş olduğundan, 82 işçi mahkemeye müracaat etmiş ve Konya İş Mahkemesinden zikredilen zaman farklarının ödenmesi için 29 . 8 .

1960 tarihli ilâmı istihsal etmişler ve işbu ilâm Temyiz Mahkemesi 4. Hukuk Dairesince 21.10. 1960 tarihinde tasdik edilerek kesinleşmiş ve ilâm ahkâmı infaz edilmiştir. Aynı atelyede çalışan aynı statüye tâbi 51 işçi kendileri için emsal teşkil eden ve yukarıda zikredilen ilâma göre 5539 sayılı Kanunun 32. maddesi gereğince sulh yoluyla haklarını istemiş iseler de, 10 . 12 . 1960 tarihli bu müracaatlarına, 3. Bölge Müdürlüğü 27 . 1 . 1961 tarih ve Tek. Hes. 3079/454 sayılı cevabında «Umum Müdürlüğümüzden alınan 20 . 1 . 1961 tarih Tek. Hes 20165 sayılı cevabı yazılarında bölgemiz atelyesi işçilerinden istihkak talebinde bulunan 51 işçinin taleplerinin sulh yoluyla karşılanmasının kabul edilemeyeceği, zira 82 işçinin lehlerine istihsal ettikleri mahkeme kararının bunlar için bir emsal teşkil etmeyeceği bildirilmektedir.» diye cevap vermiştir.

Şu hale göre, aynı yerde ve aynı statüye tâbi işçilerin lehlerine istihsal ettikleri ve kaziyei muhkeme teşkil eden bu ilâm karşısında verilen Karayolları 3. Bölge Müdürlüğü cevabı Bakanlıkça tasvibediliyor mu?

1. Ediliyorsa müstenidatı nelerdir?

2. Tasvibedilmiyorsa ödenme hususunda neler düşünülmektedir?

T. C.

Bayındırlık Bakanlığı

21. 2. 1961

Hususi Kalem

Sayı : 68

T. C. Temsilciler Meclisi Başkanlığına

16. 2. 1961, gün 7 - 4/245 - 60383 sayılı yazılarına karşılıktır :

Temsilciler Meclisi Üyesi Fakih Özfakih tarafından verilen 8. 2. 1961 tarihli yazılı sual takririne cevabımız ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Bayındırlık Bakanı

Prof. Dr. Mukbil Gökdoğan

Konya 3. Bölge Müdürlüğü merkez atelyesinde çalıştırılan 82 işçinin İş Kanununun 40. maddesinin (b) fıkrasına müsteniden Konya İş Mahkemesinde açtıkları dâva; fiilhakika bunların lehine neticelenmiş ve mütaakiben yine bu atelye mensubini 51 işçi aynı haklardan kendilerinin de sulh yolu ile faydalandırılması talebinde bulunmuşlardır.

Bu istek üzerine durum Karayolları Umum Müdürlüğünce incelenmiştir :

1. Karayolları Umum Müdürlüğü işçileri; İş Kanununun 29. maddesi mucibince Çalışma Bakanlığınca onaylanmış bulunan ve umumî iş mukavelesi hükmünde olan iş yeri iç yönetmeliğinde iş veren sıfatıyla işçilerine karşı bunları ikametgâhlarından iş yerlerine ve iş yerlerinden ikametgâhlarına topluca götürüp getirmeyi taahhütetmiş bulunmadığı halde; munhasıran sosyal hizmet gayesiyle ihdas olunan ring ve servis seferlerinden faydalandırılmaktadır. Şöyle ki:

Karayolları vasıtaları, işçileri şehir veya kasabaların muayyen mahallerinde tesbit edilen duraklardan alarak mesainin başlayacağı saatte iş yerinde bulundurmakta ve sekiz saatlik iş müddetinin hitamında iş yerinden belli duraklara götürüp bırakmaktadır.

2. İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğünün iş kazaları ile alâkalı olarak yayınladığı 16. 4. 1958 tarih ve 491 sayılı genelgesinde:

«3008 sayılı İş Kanununun 40. maddesinin mevzu bahis (b) fıkrasında yazılı hallerde vukua gelen kazaların, 4772 sayılı Kanunun maddel 2. maddesinin 1. bendinin (c) fıkrası geçince, iş kazası olarak kabul edilebilmesi için

kazazede sigortalıların iş yerinden ikametgâhlarına ve ikametgâhlarından iş yerine toplu' ve mukannen surette götürülüp getirilmeleri esnasında geçen zamanların günlük çalışma süresinden sayıldığına dair iş yeri dahilî talimatnamesinde veya işçi ile iş veren arasında mevcut yazılı iş akdinde bir kaydın bulunması lâzımgelmektedir.»

denilmektedir.

Şu hale nazaran, mevzu bahis 40. maddenin (b) fıkrası hükmü iş veren tarafından ayrıca yazılı mukavele ile bir taahhütte bulunulmamış ise kendiliğinden lâzımülcira bir hüküm olmamak itiza eder. Aksi vârit bulunsaydı; yolda geçen müddetle kanuni çalışma süresinden sayılacak ve dolayısıyla bu süre içinde vukubulacak kazalar da iş kazası addedilecekti.

3. Konya İş Mahkemesinin 82 işçi lehine vermiş bulunduğu karar kanunun bu hükmünün muhtemelen âmir hüküm olarak mütalâasına müstenittir.

İkinci bir hâdisede aynı mahkemenin şu müdafaa ve mülâhazalar müvacehesinde aksine bir karar ittihazi cihetine gitmesi daima melhuzdur.

Temyiz dairelerinde dahi mütenakız içtihatlar teessüsü mümkün olup bunların birleştirilmesi yoluna gidildiği bir vâkiadır.

Bu itibarla, 82 işçi hakkında verilmiş kararın diğerleri hakkında da emsal ittihazına mahal görülmemiştir.

4. Bununla birlikte, Çalışma Bakanlığından; mezkûr genelgeden de bahsile sözü geçen İş Kanununun 40. maddesi hükümlerinin âmir hükümlerden (yani hilâfına mukavele yapılması, ibraname veya feragatname verilmesi mümkün olmıyan hükümlerden) mâdut bulunup bulunmadığı hususunda mütalâa istenmesi yerinde olur.

Hülâsa edilen bu mülâhazalar üzerine, keyfiyet Karayolları Umum Müdürlüğünün 24.1.1961 tarih, Per. 30 T. 01206 483 - 56 sayılı yazısı ile Çalışma Bakanlığından sorulmuştur. Ve halen cevaba intizar edilmektedir.

Öte yandan; Yollar 3. Bölge Müdürlüğüne 51 işçinin talebinin sulh yolu ile karşılanmasına imkân bulunmadığı hakkında bir talimat verilmiştir. Zira, Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında 5539 sayılı Kanunun 32. maddesi; her nekadar muayyen hâl ve şartların tahaddüsünde bir ihtilâfın, gerek kovuşturma safhasından önce ve gerekse bilâhara sulh yolu ile

hâlinde ilgili idarî mercilere salâhiyet tanımakta ise de; bu takdire müstenit salâhiyetin kullanılmasının; ancak idarenin menfaati ile kayıtlı bulunduğu izahtan vârestedir.

Daha açık bir ifadeyle; bir ihtilâfın ne suretle neticeleneceği katî surette belli bulunduğu ahvalde, bu maddenin cevaz verdiği yetkiden faydalanmak bahse konu olabilir.

Halbuki; yukarıdan beri açıklandığı vechile,

kaza mercisinin 51 kişilik ikinci grupun açacağı dâvada, belirtilen müdafaa ve mütalâalar karşısında içtihadının ne yolda tebellür edeceğini kestirmeye şimdiden imkân mevcut değildir.

Bu itibarla; 51 işçinin sulh yolu ile vâkı taleplerinin is'afı şimdilik düşünülmemektedir.

Keyfiyeti saygı ile bilgilerinize sunarım.

Bayındırlık Bakanı
Prof. Dr. Mukbil Gökdoğan

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısının birinci maddesine verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 273
Oy verenler : 175
Kabul edenler : 170
Reddedenler : 3
Çekinseler : 2
Oya katılmayanlar : 98
Açık üyelikler : 0

[Kabul edenler]

— A —
Adalan Şevket
Akadlı Lûtfi
Akan Atalay
Akar Ahmet
Akbiyikoğlu Ali Rıza
Akçasu Necmi
Aksoley Mebrure
Aktepe Münir
Akyurt Nurettin
Aldoğan Sadık
Alican Ekrem
Alışiroğlu Osman
Alpaslan Fehmi
Altınsoy Mehmet
Altuğ Abdurrahman
Ardahan Babür
Argun Tahsin
Arkan Ferhan
Asbuzoğlu Şevket
Aşkın Fethi
Ataman Hüseyin
Atılğan Ahmet
Aydın Ahmet Cevdet
— B —
Baban Cihad
Bakşık Şeref
Baltacıoğlu Zeki
Barlas Cemil Sait
Başaran Kâmil
Başer Adnan
Batırbaygil Remziye
Batur Suphi
Baykal Bekir Sıtkı
Belen Fahri
Belger Nihat Reşat

Beşe Hakkı Kâmil
Beşerler Mehmet Raşit
Bilgen Süleyman
Bilgin Ahmet
Biran Lûtfi
Bölükbaşı Osman
— C —
Cengiz Hızır
Coşar Ömer Samih
— Ç —
Çağa Esat
Çağatay Nazif
Çağlar Behçet Kemal
Çini Rifat
Çullu Mahmut Tekin
— D —
Demiray Ahmet
Demirlioğlu Nef'i
Dicleli Vedat
Dilek Erol
Dinekli Mustafa
Dizdaroğlu Vahap
Doğan Avni
Doğukan Suphi
Duman Necati
— E —
Egeli Yusuf Adil
Egin Şerafettin Yaşar
Ekşi Oktay
Elmas İmadettin
Engin Lûtfi
Ercan Abdullah
Erençin Zihni
Ergin Feridun
Ergin Sait Naci

Ergöneng Alaettin
Ergüven Nedim
Erkut Halil Sezai
Eroğlu Hamza
Ersoy Bahir
Ertanık Adnan
Esen İlhan
— F —
Feyzioğlu Turhan
— G —
Geboloğlu Cevdet
Gençosman Kemal Zeki
Giritli İsmet
Göğüş Abdülkadir
Göğüş Ali İhsan
Göker Mehmet
Gülek Kasım
Güley Ferda
Günaltay Şemsettin
Günay Rahmi
Gürler Şahap
Gürman Abdurrahman
Nafiz
Gürün Muhittin
Güven Ferit Celâl
Güven Ferruh
— H —
Hatiboğlu Şevket Raşit
Hocaoğlu Amhet Sırrı
— I —
Işıtan Rıza
— İ —
İnan İsmail
İpşiroğlu Abdullah

— K —
Kabadayı İhsan
Kaflı Kadircan
Kapani Münci
Karafakioğlu Bedri
Karahasan Ömer
Karamustafaoğlu Yekta
Karamüftüoğlu Ahmet
Karaosmanoğlu F. Lûtfi
Kınık Nuri
Kırker Enver
Kitapçı Şahap
Koper Dâniş
Kök Enver
Köksal Feyyaz
Köprülü Orhan
Köseoğlu Ahmet
Kumbasar Mehmet Ali
Kumrulu Zeki
Kuran Alp
Kurultuoğlu Sahir
— M —
Melen Ferid
Mumcuoğlu Hayri
Müezzinoğlu Ziya
— O —
O'Kan Zekâi
Omay İbrahim Saffet
Onat Arif Hikmet
Orbay Kâzım
Orhon Hamdi
— Ö —
Ögat İhsan
Öktem İbrahim
Önalp Halim

Öymen Altan
 Özbay Mehmet
 Özdenoğlu Şinasi
 Özfakih Fakih
 Özkol Mazhar
 Öztrak Orhan
 Öztürk Seyfi
 — P —
 Perk Hayrettin Şakir
 Pirineçioğlu Vefik
 — S —
 Sağıroğlu Adil
 San Necip
 Sargınalp Nihat

Satır Kemal
 Selek Hulûsi
 Serim Ethem
 Soyer Dünder
 Soysal İlhamî
 Soysal Mümtaz
 Sökmen Enver
 Sungur Celâl
 — Ş —
 Şengün Mehmet
 Şişman Mehmet
 — T —
 Tandal Salâhattin
 Tardu Reşat

Taşman Derviş Sami
 Tekiner Zeki
 Tengirşenk Yusuf Ke-
 mal
 Tez Hasan
 Tokbey Sadettin
 Toplu Abdülhadi
 Tuncel Bedrettin
 Türkmen Salih
 Türkoğlu Kemal
 Tüzemen Ekrem
 — U —
 Ulusoy Hüseyin
 Ulutaş İsmail

— Ü —
 Üstün Feridun
 — V —
 Vardarlı Âdil
 — Y —
 Yavuz Cemal
 Yavuz Fehmi
 Yazır Bahri
 Yılmaz Asım
 Yurdabayrak Avni
 Yücebilgin Yusuf Ziya
 — Z —
 Zaimoğlu Galip Kenan
 Zamangil Cahit

[Reddedenler]

Boransü Etem
 Elgün Fethi
 Laskaris Kaludi

[Çekinserler]

Akdağ Burhan
 Akyüz Abdülkerim

[Oya katılmıyanlar]

— A —
 Aksal İsmail Rüştü
 Aksoy Muammer
 Akyavaş Halil
 Alankuş Muzaffer (B.)
 Ardıçoğlu Nurettin
 Arıkan Vedat
 Arna Fuat
 Artus Âmil
 Atalay Sırrı
 Avcıoğlu Doğan
 Aybar Raif
 Aysan Şevki
 — B —
 Başman Avni
 Bayazıt Kemalî (İ.)
 Baydur Mehmet (B.)
 Bayındır Rauf
 Baykam Suphi
 Bekata Hıfzı Oğuz
 Bîlge Necip
 Binark Hikmet

Bora Arslan
 Burak Ratıp Tahir
 — C —
 Coşkun Alev
 — Ç —
 Çakıroğlu İsmail Sel-
 çuk
 Çelikbaş Fethi (İ.)
 Çolakoğlu Bahri
 — D —
 Dağlı Hazım
 Dursunoğlu Cevat
 — E —
 Ecevit Bülent
 Ekitler Şükûfe
 Erdem Sadi
 Erdiñç Sait
 Erel Ali
 Esengin Kenan
 Eyüboğlu Cemal Reşit
 — F —
 Feyzioğlu Bedî

Feyzioğlu Yavuz
 Fırat Fehim
 — G —
 Gerger Vasfi
 Gökçen Rauf
 Gökdoğan Mukbil (B.)
 Göksu Rıza
 Göle Turgut
 Güneş Turan
 — H —
 Hazer Mehmet
 Hazerdağlı Mehmet
 Salim
 — İ —
 İnan M. Rauf
 İnan Şefik
 İnönü İsmet (İ.)
 — K —
 Kalüstyan Hermine
 Karal Enver Ziya

Karaoşmanoğlu Yakup
 Kadri (İ.)
 Kepir Mustafa
 Kırca Coşkun
 Kızıloğlu Muharrem
 İhsan (B.)
 Kocatopçu Şahap (B.)
 Koperler Tefvik Kâmil
 (İ.)
 Kırdaş Kemal (B.)
 Küley Muin
 Kümbetlioğlu Hikmet
 (İ.)
 — M —
 Mersinli Orhan (B.)
 — N —
 Nalbantoğlu Fazıl
 — O —
 Oğuz Ahmet
 Orfay Abdülkadir
 Onur Hüseyin
 Otan Hüseyin

— Ö —

Ödül Atıf
Öğünç Feridun Şakir
Özal Rüştü (B.)
Özdil İlhan
Özmen Halil

— P —

Paksüt Emin
Pamir Fikret
Pamukeu Mahir (İ.)

— S —

Sancar İlhami

Sarıca Ragıp
Sarper Selim (B.)
Savaş Selâmi
Savcı Bahri
Senil İbrahim (İ.)
Siren Celâl Sait
Sirmen Mustafa
Soysal Emin

— Ş —

Şener Ahmet

— T —

Tahtakılıç Ahmet (B.)
Toközlü Âdil
Tosun Osman (B.)
Tönük Vecihi
Tunaya Tarık Zafer
Turhan Vahit
Tüzel Cafer

— Ü —

Üner Ragıp (B.)

— V —

Velidedeoğlu Hıfzı Vel-
det

— Y —

Yetkin Nüvit
Yıldırım Cemal
Yörük Abdülhak Kemal
Yurdakul Daniş

— Z —

Zeytinoğlu Nâsır (B.)

Sivas halkından ölü İsmail Şekeroğlu'nun eşi Şefika Şekeroğlu'na vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısına verilen oyların neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 273
Oy verenler : 164
Kabul edenler : 163
Reddedenler : 0
Çekinseler : 1
Oya katılmayanlar : 109
Açık üyelikler : 0

[Kabul edenler]

— A —	Beşe Hakkı Kâmil	Ergönenç Alaettin	Kafı Kâdirean
Adalan Şevket	Bilgen Süleyman	Ergüven Nedim	Kapanı Münici
Akadlı Lûtfi	Bilgin Ahmet	Erkut Halil Sezai	Karafakıoğlu Bedri
Akan Atalay	Binark Hikmet	Eroğlu Hamza	Karahasan Ömer
Akar Ahmet	Biran Lûtfi	Ersoy Bahir	Karamustafaoğlu Yekta
Akbıykoğlu Ali Rıza	Boransü Etem	Ertanık Adnan	Karamüftüoğlu Ahmet
Akçasu Necmi	Bölükbaşı Osman	Esen İlhan	Karaosmanoğlu F. Lûtfi
Akdağ Burhan	— C —	— F —	Kınık Nuri
Aksal İsmail Rüştü	Cengiz Hızır	Feyzioğlu Turhan	Kırker Enver
Aksoley Mebrure	Coşar Ömer Samih	— G —	Kitapçı Şahap
Aktepe Münir	— Ç —	Geboloğlu Cevdet	Koper Dâniş
Akyurt Nurettin	Çağa Esat	Gençosman Kemal Zeki	Kök Enver
Aldoğan Sadık	Çağatay Nazif	Giritli İsmet	Köksal Feyyaz
Alican Ekrem	Çağlar Behçet Kemal	Göğüş Abdülkadir	Köprülü Orhan
Aligiroğlu Osman	Çini Rifat	Göğüş Ali İhsan	Köseoğlu Ahmet
Alpaslan Fehmi	Çullu Mahmut Tekin	Göker Mehmet	Kumbasar Mehmet Ali
Altınsoy Mehmet	— D —	Gülek Kasım	Kumrulu Zeki
Altuğ Abdurrahman	Demiray Ahmet	Güley Ferda	Kurutluoğlu Sahir
Argun Tahsin	Demirlioğlu Nef'i	Günaltay Şemsettin	— L —
Arkan Ferhan	Dicleli Vedat	Günay Rahmi	Laskaris Kaludi
Asbuzoğlu Şevket	Dilek Erol	Gürler Şahap	— M —
Aşkın Fethi	Dinekli Mustafa	Gürman Abdurrahman	Mumcuoğlu Hayri
Ataman Hüseyin	Doğan Avni	Nafiz	Müezzinoğlu Ziya
Atılğan Ahmet	Doğukan Suphi	Gürün Muhittin	— O —
— B —	Duman Necati	Güven Ferit Celâl	O'Kan Zekâi
Baban Cihad	— E —	— H —	Omay İbrahim Saffet
Bakşık Şeref	Egeli Yusuf Adil	Hatiboğlu Şevket Raşit	Onat Arif Hikmet
Baltacıoğlu Zeki	Egin Şerafettin Yaşar	Hocaoğlu Ahmet Sırrı	Orbay Kâzım
Barlas Cemil Sait	Elgün Fethi	— I —	Orhon Hamdi
Başaran Kâmil	Elmas İmadettin	İştan Rıza	— Ö —
Başer Adnan	Engin Lûtfi	— İ —	Ögat İhsan
Batırbaygil Remziye	Ercan Abdullah	İnan İsmail	Öktem İbrahim
Batur Suphi	Erençin Zihni	İpşiroğlu Abdullah	Önalp Halim
Baykal Bekir Sıtkı	Ergin Feridun	— K —	Özbay Mehmet
Belen Fahri	Ergin Sait Naci	Kabadayı İhsan	Özdenoğlu Şinasi
Belger Nihat Reşat			

Öz fakih Fakih
Öztrak Orhan
Öztürk Seyfi
 — P —
Perk Hayrettin Sakir
Pirinçcioğlu Vefik
 — S —
Sağiroğlu Adil
San Necip
Sargınalp Nihat
Satır Kemal
Selek Hüfisi
Serim Ethem

Soyer Dündar
Soysal İlhami
Soysal Mümtaz
Sökmen Enver
 — Ş —
Şengün Mehmet
Şişman Mehmet
 — T —
Tandal Salâhattin
Tardu Reşat
Taşman Derviş Sami
Tekiner Zeki

Tengirçenk Yusuf Kemal
Tez Hasan
Tokbey Sadettin
Tuncel Bedrettin
Türkmen Salih
Türkoğlu Kemal
Tüzemen Ekrem
 — U —
Ulusoy Hüseyin
Ulutaş İsmail
 — Ü —
Üstün Feridun

— V —
Vardarlı Adil
 — Y —
Yavuz Cemal
Yavuz Fehmi
Yazır Bahri
Yılmaz Asım
Yurdabayrak Avni
 — Z —
Zaimoğlu Galip Kenan
Zamangil Cahit

[Çekinseler]

Akyüz Abdülkerim

[Oya katılmayanlar]

— A —
Aksoy Muammer
Akyavaş Halil
Alankuş Muzaffer (B.)
Ardahan Babür
Ardıçoğlu Nurettin
Arikan Vedat
Arna Fuat
Artus Âmil
Atalay Sırrı
Avcıoğlu Doğan
Aybar Raif
Aydın Ahmet Cevdet
Aysan Şevki
 — B —
Başman Avni
Bayazıt Kemali (İ.)
Baydur Mehmet (B.)
Bayındır Rauf
Baykam Suphi
Bekata Hıfzı Oğuz
Beşerler Mehmet Raşit
Bilge Necip
Bora Arslan
Burak Ratıp Tahir
 — C —
Coşkun Alev
 — Ç —
Çakıroğlu İsmail Selçuk

Çelikbaş Fethi (İ.)
Çolakoğlu Bahri
 — D —
Dağlı Hazım
Dizdaroğlu Vahap
Dursunoğlu Cevat
 — E —
Ecevit Bülent
Ekitler Şükûfe
Ekşi Oktay
Erdem Sadi
Erdinç Sait
Erel Ali
Esengin Kenan
Eyüboğlu Cemal Reşit
 — F —
Feyzioğlu Bedi
Feyzioğlu Yavuz
Fırat Fehim
 — G —
Gerger Vasfi
Gökçen Rauf
Gökdoğan Mukbil (B.)
Göksu Rıza
Göle Turgut
Güneş Turan
Güven Ferruh
 — H —
Hazer Mehmet

Hazerdağlı Mehmet Salim
 — İ —
İnan M. Rauf
İnan Şefik
İnönü İsmet (İ.)
 — K —
Kalüstyan Hermine
Karal Enver Zâya
Karaosmanoğlu Yakup
Kadri (İ.)
Kepir Mustafa
Kırca Coşkun
Kızıloğlu Muharrem
İhsan (B.)
Kocatopçu Şahap (B.)
Koperler Tefvik Kâmil (İ.)
Kuran Alp
Kurdaş Kemal (B.)
Küley Muin
Kümbetlioğlu Hikmet
 — M —
Melen Ferid
Mersinli Orhan (B.)
 — N —
Nalbantoğlu Fazıl
 — O —
Oğuz Ahmet

Okyay Abdülkadir
Onur Hüseyin
Otan Hüseyin
 — Ö —
Ödül Atif
Öğünç Feridun Şakir
Öymen Altan
Özal Rüştü (B.)
Özdil İlhan
Özkol Mazhar
Özmen Halil
 — P —
Paksüt Emin
Pamir Fikret
Pamukcu Mahir
 — S —
Sancar İlhami
Sarıca Ragıp
Sarper Selim (B.)
Savaş Selâmi
Savcı Bahri
Senil İbrahim (İ.)
Siren Celâl Sait
Sirmen Mustafa
Soysal Emin
Sungur Celâl
 — Ş —
Şener Ahmet

— T —

Tahtakılıç Ahmet (B.)
Toközlü Âdil
Toplu Abdülhadi
Tosun Osman (B.)

Tönük Vecihi
Tunaya Tarık Zafer
Turhan Vahit
Tüzel Cafer
— Ü —
Üner Ragıp (B.)

— V —

Velidedeoğlu Hıfzı Vel-
det

— Y —

Yetkin Nüvit
Yıldırım Cemal

Yörük Abdülhak Kemal
Yurdakul Daniş
Yücebilgin Yusuf Ziya

— Z —

Zeytinoğlu Nâsır (B.)

Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecil ve tasfiyesine dair kanuna verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı : 273
Oy verenler : 158
Kabul edenler : 142
Reddedenler : 7
Çekinseler : 9
Oya katılmıyanlar : 115
Açık üyelikler : 0

[Kabul edenler]

— A —

Adalan Şevket
Akadlı Lûtfi
Akan Atalay
Akar Ahmet
Akbiyikoğlu Ali Rıza
Akçasu Necmi
Akdağ Burhan
Aksoley Mebrure
Aktepe Münir
Akyurt Nurettin
Akyüz Abdülkerim
Alankuş Muzaffer
Aldoğan Sadık
Alişiroğlu Osman
Altuğ Abdurrahman
Arkan Ferhan
Asbuzoğlu Şevket
Aşkın Fethi
Ataman Hüseyin
Aybar Raif

— B —

Baban Cihad
Baltacioğlu Zeki
Başaran Kâmil
Başer Adnan
Batırbaygil Remziye
Batur Suphi
Baykal Bekir Sıtkı
Bekata Hıfzı Oğuz
Belen Fahri
Belger Nihat Reşat
Beşe Hakkı Kâmil
Beşerler Mehmet Raşit
Bilgin Ahmet
Biran Lûtfi

Boransü Etem
Bölükbaşı Osman

— C —

Cengiz Hızır
— Ç —
Çağa Esat
Çağatay Nazif
Çini Rifat
Çullu Mahmut Tekin

— D —

Demiray Ahmet
Demirlioğlu Nef'i
Dieleli Vedat
Dilek Erol
Dinekli Mustafa
Duman Necati
Dursunoğlu Cevat

— E —

Egeli Yusuf Âdil
Egin Şerafettin Yaşar
Elgün Fethi
Elmas İmadettin
Engin Lûtfi
Erdoğan Sait
Erel Ali
Erençin Zihni
Ergin Sait Naci
Erkut Halil Sezai
Ersoy Bahir
Ertamk Adnan
Eyüboğlu Cemal Reşit

— G —

Geboloğlu Cevdet
Göğüş Abdülkadir
Göğüş Ali İhsan

Göle Turgut
Gülele Kasım
Günaltay Şemsettin
Günay Rahmi
Gürler Şahap
Gürman Abdurrahman
Nafiz
Gürün Muhittin
Güven Ferit Celâl

— H —

Hazerdağlı Mehmet
Salim
Hocaoğlu Ahmet Sırrı
— I —
Işıtan Rıza
— İ —
İnan M. Rauf

— K —

Kabadayı İhsan
Kaflı Kadirecan
Kalıstıyan Hermine
Karahasan Ömer
Karamustafaoğlu Yekta
Karamüftüoğlu Ahmet
Karaosmanoğlu F. Lûtfi
Kepir Mustafa
Kitapeçi Şahap
Koper Dâniş
Köksal Feyyaz
Köprülü Orhan
Köseoğlu Ahmet
Kumbasar Mehmet Ali
Kumrulu Zeki
Kuran Alp
Kurutluoğlu Sahir

— L —

Laskaris Kaludi
— O —
O'Kan Zekâi
Omay İbrahim Saffet
Onat Arif Hikmet
Orbay Kâzım
Orhon Hamdi

— Ö —

Ögat İhsan
Öktem İbrahim
Önalp Halim
Özbay Mehmet
Özdenoğlu Şinasi
Özdil İlhan
Özfakih Fakih
Özkol Mazhar
Öztrak Orhan
Öztürk Seyfi

— P —

Perk Hayrettin Şakir
Pirinçcioğlu Vefik

— S —

Sağiroğlu Adil
San Necip
Sancar İlhami
Sarginalp Nihat
Serim Ethem
Soysal Emin
Sökmen Enver

— Ş —

Şener Ahmet
Şengün Mehmet
Şişman Mehmet

— T —

Tandal Salâhattin

Tardu Reşat
Taşman Derviş Sami
Tekiner Zeki
Tez Hasan
Tokbey Sadettin
Toplu Abdülhadi

Tuncel Bedrettin
Türkmen Salih
Türkoğlu Kemal
Tüzemen Ekrem
— U —
Ulusoy Hüseyin

Ulutaş İsmail
— V —
Vardarlı Âdil
— Y —
Yavuz Cemal
Yetkin Nüvit

Yıldırım Cemal
Yurdakul Daniş
Yücebilgin Yusuf Ziya
— Z —
Zaimoğlu Galip Kenan
Zamangil Cahit

[Reddedenler]

Bakşık Şeref
Coşar Ömer Samih

Doğukan Suphi
Ercan Abdullah

Ergin Feridun
Savaş Selâmi

Üstün Feridun

[Çekinserler]

Alpaslan Fehmi
Esen İlhan
İpşiroğlu Abdullah

Karafakioğlu Bedri
Kırker Enver

Melen Ferid
Soysal İlhami

Sungur Celâl
Yavuz Fehmi

[Oya katılmayanlar]

— A —

Aksal İsmail Rüştü
Aksoy Muammer
Akyavaş Halil
Alican Ekrem
Altınsoy Mehmet
Ardahan Babür
Ardıçoğlu Nurettin
Argun Tahsin
Arıkan Vedat
Arna Fuat
Artus Âmil
Atalay Sırrı
Atılğan Ahmet
Avcıoğlu Doğan
Aydın Ahmet Cevdet
Aysan Şevki

— B —

Barlas Cemil Sait
Başman Avni
Bayazıt Kemalî (İ.)
Baydur Mehmet (B.)
Bayındır Rauf
Baykam Suphi
Bilge Necip
Bilgen Süleyman
Binark Hikmet
Bora Arslan
Burak Ratıp Tahir

— C —

Coşkun Alev
— Ç —
Çağlar Behçet Kemal
Çakıroğlu İsmail Selçuk
Çelikbaş Fethi (İ.)
Çolakoğlu Bahri

— D —

Dağh Hazım
Dizdaroğlu Vahap
Doğan Avni

— E —

Ecevit Bülent
Ekitler Şükûfe
Ekşi Oktay
Erdem Sadi
Ergöneneç Alaettin
Ergüven Nedim
Eroğlu Hamza
Esengin Kenan

— F —

Feyzioğlu Bedi
Feyzioğlu Turhan
Feyzioğlu Yavuz
Fırat Fehim

— G —

Gençosman Kemal Zeki
Gerger Vasfi
Giritli İsmet

Gökçen Rauf
Gökdoğan Mukbil (B.)

Göker Mehmet
Göksu Rıza
Güley Ferda
Güneş Turan
Güven Ferruh

— H —

Hatiboğlu Şevket Raşit
Hazer Mehmet

— İ —

İnan İsmail
İnan Şefik
İnönü İsmet (İ.)

— K —

Kapani Münci
Kartal Enver Ziya
Karaosmanoğlu Yakup
Kadri (İ.)

Kınık Nuri

Kırca Coşkun
Kızıoğlu Muharrem
İhsan (B.)

Kocatopçu Şahap
Koperler Tevfik Kâmil
(İ.)

Kök Enver

Kurdaş Kemal (B.)
Küley Muin

Kümbetlioğlu Hikmet
(İ.)

— M —

Mersinli Orhan (B.)
Mumcuoğlu Hayri (B.)
Müezzinoğlu Ziya

— N —

Nalbantoğlu Fazıl

— O —

Oğuz Ahmet
Okyay Abdülkadir
Onur Hüseyin
Otan Hüseyin

— Ö —

Ödül Atıf
Öğünç Feridun Şakir
Öymen Altan
Özal Rüştü (B.)
Özmen Halil

— P —

Paksüt Emin
Pamir Fikret
Panukcu Mahir (İ.)

— S —

Sarıca Ragıp
Sarper Selim (B.)
Satır Kemal
Savcı Bahri
Selek Hulûsi

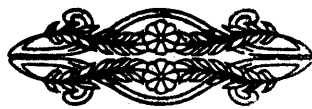
Senil Ibrahim (İ.)
Siren Celâl Sait
Sirmen Mustafa
Soyer Dünder
Soysal Mümtaz
— T —
Tahtakılıç Ahmet

Tengirşenk Yusuf
Kemal
Toközlü Âdil
Tosun Osman (B.)
Tönük Vecihi
Tunaya Tarık Zafer
Turhan Vahit

Tüzel Cafer
— Ü —
Üner Ragıp (B.)
— V —
Velidedeoğlu Hıfzı
Yeldet

— Y —
Yazır Bahri
Yılmaz Asım
Yörük Abdülhak Kemal
Yurdabayrak Avni
— Z —
Zeytinoğlu Nâsır (B.)

Temsilciler Meclisi S. SAYISI : 9 a ek

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısının 1 nci maddesine dair Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelere mürekkep Karma Komisyon raporu (1/32)

T. C.

M. B. Komitesi

Umumi Kâtipliği

Kanunlar Müdürlüğü

Sayı : 174 - 60255

25 . 2 . 1961

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

24 . 2 . 1961 tarihli ve 174 - 60255 - 1/32 sayılı yazı karşılığıdır :

Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısının birinci maddesi hariç diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Birinci maddede (Harb mâlûlleri) lehine yapılan tadil, vazife mâlûlleriyle harb mâlûlleri arasında maaş bakımından esasen mevcut olan fark nazara alınarak uygun görülmemiştir.

Bu hususun Yüksek Temsilciler Meclisince yeniden tezekkür edilerek bir karara varılmasını saygılarımla arz ederim.

Millî Birlik Komitesi Başkanı Y.

Acuner Ekrem

Maliye ve Bütçe Karma Komisyonu raporu

T. C.

Temsilciler Meclisi

Maliye ve Bütçe

Karma Komisyonu

Esas No.

Karar No. 29

26 . 2 . 1961

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

23 . 2 . 1961 tarihinde yapılan toplantıda Temsilciler Meclisi tarafından görüşülerek tadilen kabul buyurulan «Emekli, dul ve yetim aylıklarına zam yapılması hakkındaki kanun tasarısı» 157 sayılı Kanununun 20 nci maddesi gereğince Millî Birlik Komitesine gönderilmişti.

Millî Birlik Komitesi, Temsilciler Meclisi tarafından kabul edilen metni, birinci maddede yapılan tadil hariç, aynen kabul etmiş ve fakat harb mâlûlleri lehine verilen bir önerge üzerine yapılan değişikliği, «vazife mâlûlleriyle harb mâlûlleri arasında maaş bakımından esasen mevcudolan farkı nazara alarak» uygun görmemiş ve keyfiyeti 25 . 2 . 1961 tarihli ve 174-60251 sayılı yazı ile bildirerek 157 sayılı Kanununun 20 nci maddesine tevfikeyen bu hususun yeniden tezekkür edilmesini istemiştir.

Yüksek Başkanlıkça yapılan havale gereğince keyfiyet komisyonumuzca yeni baştan tetkik ve tezekkür edilmiş ve aşağıdaki neticelere varılmıştır :

Bugün 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile tesis edilmiş bulunan hükümlere göre, vazife sırasında mâlûllüğe duçar olanlara vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmaktadır. Ancak bu mâlûllük harb sırasında veya hava, denizaltı ve dalgıçlık hizmetlerinde kanunun tesbit ettiği hal ve şartlar içerisinde vâkı olmuş ise mâlûliyeteye duçar olanlara vazife mâlûllüğü aylığından gayri ayrıca harb mâlûllüğü zammı verilmektedir.

Bu zamma müstahak olanlar yani harb mâlûlü sayılanlar ayrıca tütün ikramiyesinden ve emekli sandığı kanununun 65 nci maddesinde sayılan yardımlardan istifade ederler.

Vazife sırasında mâlûl kalan ve mâlûliyet şekil ve derecesi harfiyen harb mâlûlünün aynı bulunan bir subay veya ere verilen maaş ile, harb mâlûlüne verilen maaş arasında, vazife mâlûlü aleyhine esaslı bir fark mevcut olduğu gibi vazife mâlûlü kanunun 65 nci maddesinde yazılı yardımlardan ve tütün ikramiyesinden de mahrum bulunmaktadır.

Vazife mâlûlleri ile harb mâlûllerinin bugün almakta bulunduğu istihkaklar ile, % 35 nispetinde yapılacak zammı müteakıp alacakları istihkaklar ekli cetvellerde gösterilmiştir. Tetkikinden anlaşılacağı veçhile;

Birinci derecede mâlûl olan bir teğmen harb mâlûlü ise tütün ikramiyesi ile birlikte halen ayda 1687 lira almakta, aynı derecede mâlûliyeteye duçar olmuş teğmen harb mâlûlü değil de vazife mâlûlü ise, sadece 360 lira almaktadır. Aradaki fark, 1327 liradır ki sadece bu fark dahi vazife mâlûlüne verilen aylığın 3 , 6 mislinden fazladır.

Hükümet tasarısına ve komisyonumuzca kabul edilen şekle göre % 35 nispetinde yapılacak zammı vazife mâlûlüne de harb mâlûlüne de aynı nispette müessir olacak ve bu suretle vazife mâlûlünün aldığı 360 lira 486 liraya, harb mâlûlünün aldığı 1687 lira da 1813 liraya çıkacaktı. Bu suretle harb mâlûlü ile vazife mâlûlü arasında mevcut istihkak farkı artmamış aynen muhafaza edilmiş olacaktı.

Verilen önerge üzerine kabul edilen değişikliğin sonunda ise, misal olarak aldığımız iki teğmendenden harb mâlûlü olanın istihkaki, tütün ikramiyesi ile birlikte 2023 liraya çıkacak ve vazife mâlûlü olan diğer teğmen 1 537 lira noksaniyle 486 lira alacaktır.

Binnetice aradaki fark 1327 liradan 1537 liraya çıkmış olacaktır.

Er aylıklarında da durum böyledir :

Bugün birinci dereceden mâlûl olan bir er harb mâlûlü ise tütün ikramiyesi ile birlikte ayda 739 , 75 lira almakta, aynı derecede mâlûliyeteye duçar olmuş bulunan vazife mâlûlü er ise bundan 563 , 50 lira noksaniyle sadece 176 , 25 lira almakta dır.

Hükümet tasarısı ve komisyonumuzca kabul edilen şekle göre, vazife mâlûllüğü aylıklarına yapılacak % 35 zammın tatbikinden sonra harb mâlûlü olan erin aylığı 801,43 lirayla, vazife mâlûlü erin aylığıda 237 , 93 liraya yükselecek idi.

Önerge üzerine kabul edilen değişikliğin neticesinde ise, yani harb mâlûllüğü zamlarında ayrıca % 35 zamma tabi tutulduğu takdirde ise, arada mevcut olan 563 , 50 lira fark yine vazife mâlûlünün aleyhine 633,50 liraya yükselmektedir. Hakikatte harb mâlûllüğü ile vazife mâlûllüğü arasındaki fark neticeye değil oluşa müteallik bir farktır. Mâlûlün duçar olduğu mâlûliyet dolayısıyla çekeceği maddi ve ruhi zorluklar ve üzüntülerin aynı olduğunu kabul zaruridir. Oluşa müteallik ayrılığın da bugünkü istihkaklar arasındaki büyük farkla telâfi edilmiş bulunduğunu bu farkın fazlalastırılmaması gerektiğini düşünmek hak ve adalâte muhalif düşmüyecektir.

Komisyonumuz, bu durum karşısında, birinci maddenin Hükümet tasarısında teklif edilen şekilde kabulünün uygun olacağına ittifakla karar vermiş bulunmaktadır.

Keyfiyet Temsilciler Meclisinin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
Adalan Şevket

Başkanvekili
Gürün Muhittin

Sözcü
Ergin Sait Naci

Kâtip
Ögat İhsan

Üye
Arkan Ferhan

Üye
Aydın Cevdet

Üye
Başer Adnan

Üye
Cengiz Hızır

Üye
Egin Şerafettin Yaşar

Üye
İşitan Rıza

Üye
Melen Ferid

Üye
Müezzinoğlu Ziya

Üye
Pirinçcioğlu Vefik

Üye
Toközlü Adil

Üye
Zamangül Cahit

— 4 —

CETVEL (1)

Harb mâlûlü subaylarla vazife mâlûlü subayların bugün almakta oldukları istihkaklar

Rütbesi	Mâlûliyet derecesi	Emekli aylığı	Vazife mâlûllüğü zamanı	Yekûn	Harb mâlûllüğü zammı	Tütün ikramiyesi	Yekûn	Aradaki fark
Teğmen	1	225	135	360	600	727.30	1 687.30	1 327.30
»	3	225	90	315	450	509.10	1 274.10	959.10
»	6	225	33.74	258.74	300	291	849.74	591
Üsteğmen	1	250	150	400	600	727.30	1 727.30	1 327.30
»	4	250	75	325	400	436.40	1 161.40	836.40
Yüzbaşı	1	400	240	640	600	727.30	1 967.30	1 327.30
»	4	400	120	520	400	436.40	1 356.40	836.40
Binbaşı	1	550	330	880	600	727.30	2 237.30	1 327.30
»	3	550	220	770	450	509.10	1 729.10	959.10
»	6	550	82.50	632.50	300	291	1 223.50	591
Albay	1	750	450	1 200	600	727.30	2 527.30	1 327.30
»	4	750	225	975	400	436.40	1 811.40	836.40
Tuğgeneral	1	875	525	1 400	600	727.30	2 727.30	1 327.30
»	4	875	262.50	1 137.50	400	436.40	1 973.90	836.40
Diğer generaller	1	1 000	600	1 600	600	727.30	2 927.30	1 327.30
»	4	1 000	300	1 300	400	436.40	2 136.40	836.40

CETVEL : (2)

Tasarının ilk şekline göre vazife mâlûlleri ile harb mâlûlü subayların % 35 zamdan sonra elle-rine geçecek istihkaklar.

(Komisyonunuzca kabul edilen şekil)

Bütbesi	Mâlûliyet derecesi	Harb mâlûlünün eline geçen tütün ikramiyesi dâhil	Vazife mâlûlünün eline geçen	Aradaki fark
Teğmen	1	1 813.30	486	1 327.30
»	3	1 384.35	425.25	959.10
»	6	940.30	349.30	591.00
Üsteğmen	1	1 867.30	540.00	1 327.30
»	4	1 275.15	438.75	836.40
Kd. Yüzbaşı	1	2 191.30	864.00	1 327.30
»	4	1 538.40	702.00	836.40
Binbaşı	1	2 515.30	1 188.00	1 327.30
»	3	1 998.60	1 039.50	959.10
»	6	1 444.87	853.87	591.00
Albay	1	2 947.30	1 620.00	1 327.30
»	4	2 152.65	1 316.25	836.40
Tuğgeneral	1	3 217.30	1 890.00	1 327.30
»	4	2 372.02	1 535.62	836.40
Diğer generaller	1	3 487.30	2 160.00	1 327.30
»	4	2 591.40	1 755.00	836.40

(S. Sayısı : 9 a ek)

CETVEL : (3)

Önerge üzerine kabul edilen şekle göre vazife mâlûlü subaylar ile harb mâlûlü subayların % 35 zamdan sonra ellerine geçecek miktarlar.

Rütbesi	Mâlûliyet derecesi	Harb mâlûlünün eline geçen tütün ikramiyesi dâhil	Vazife mâlûlünün eline geçen	Aradaki fark
Teğmen	1	2 023.30	486	1 537.30
»	3	1 541.85	425.25	1 116.60
»	6	1 045.30	349.30	696.00
Üsteğmen	1	2 077.30	540.00	1 537.30
»	4	1 415.15	438.75	976.40
Yüzbaşı	1	2 401.30	864.00	1 537.30
»	4	1 678.40	702.00	976.40
Binbaşı	1	2 725.30	1.188	1 537.30
»	3	2 156.10	1 039.10	1 116.60
»	6	1 549.87	853.87	696.00
Albay	1	3 157.30	1 620	1 537.30
»	4	2 292.65	1 316.25	976.40
Tuğgeneral	1	3 427.30	1 890	1 537.30
»	4	2 512.02	1 535.62	976.40
Diğer generaller	1	3 697.30	2 160.00	1 537.30

CETVEL (4)

Harb mâlûlü erlerle vazife mâlûlü erlerin bugün almakta oldukları istihkaklar

Mâlûliyet derecesi	Vazife mâlûlünün eline geçen	Harb mâlûllüğü zammı	Tütün ikramiyesi	Harb mâlûlünün eline geçen	Aradaki fark
1	176.25	200	363.50	739.75	563.50
2	152.75	160	291	603.75	451
3	129.25	140	218	487.25	358
4	117.50	120	145.50	383	265.50
5	105.75	100	73	278.75	173
6	94	80	73	247	153

CETVEL (5)

Tasarının ilk şekline göre vazife ve harb mâlûlü erlerin % 35 zamdan sonra ellerine geçecek miktarlar

(Komisyonumuzca kabul edilen şekil)

Mâlûliyet derecesi	Vazife mâlûlünün eline geçen	Harb mâlûlünün eline geçen (Tütün ikramiyesiyle)	Aradaki fark
1	237.93	801.43	563.50
2	207.21	658.21	451
3	174.49	532.49	358
4	158.63	424.13	265.50
5	142.76	315.76	173
6	126.90	279.90	153

CETVEL (6)

Önerge üzerine kabul edilen şekle göre vazife mâlûlü erlerle harb mâlûlü erlerin % 35 zamadan sonra ellerine geçecek miktarlar

Mâlûliyet derecesi	Vazife mâlûlü erin eline geçen	Harb mâlûlü erin eline geçen (Tütün ikramiyesi dâhil)	Aradaki fark
1	237.93	871.43	633.50
2	207.21	714.21	507
3	174.49	581.49	407
4	158.63	466.13	307.50
5	142.76	350.76	208
6	126.90	307.90	181

Temsilciler Meclisi S. S A Y I S I : 31

Bir kısım vergi cezalarıyla gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/70)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1442/630

24 . 2 . 1961

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 22 . 2 . 1961 tarihinde kararlaştırılan «Bir kısım vergi cezalarıyla gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan

Org.

Cemal Gürsel

GEREKÇİ

Vergi kanunlarının mecburiyetlerine riayetsizlikleri sebebiyle bir kısım mükellefler adına keşilmiş olan cezaların ödenmesinde mükelleflerin zorluklarla karşılaştıkları ve bu sebeple ceza tahsilâtının büyük mikyasta bakıyeler vermekte olduğu müşahede ve tesbit edilmiştir.

Bu konuda mükelleflere kolaylık sağlanması ve tahsil imkânlarının artırılması düşüncesiyle bu kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

Kanunun birinci maddesinde tecile tâbi tutulan cezaların mahiyeti ve taksit miktarları ile ödeme süreleri açıklanmıştır. Bu maddeye göre, kanunun şümulüne giren cezalar bu kanunun meriyeti tarihinden evvel kesinleşmiş olan vergi ve zam cezaları ile uygulanan gecikme zamlarıdır. Bu ceza ve zamların genel bütçenin gelir rakamları arasında yer alan âmme alacakları nevinden olması zaruridir.

Kanunun birinci maddesine göre bu alacaklar beş yılda ve eşit beş taksitte tahsil olunacaktır. İkinci madde hükmüne nazaran, ilk taksidin vâdesi 1961 yılının Ekim ayıdır. Diğer taksitler mütaakip yılların Ekim aylarında tahsil olunacaktır.

Ancak mevzu bahis cezalara itiraz edilmiş bulunduğu ve bu sebeple birinci maddede tâyin edilen taksit süreleri geçtiği halde tahsil edilebilir duruma girmediği takdirde, itiraz mevzu olan cezanın ödeme süresinin son gününü takibeden tarihten itibaren bir ay içerisinde geçmiş taksitlerin ödenmesi gerekmektedir.

Kanunun üçüncü maddesiyle yukarıki hükümler dâhilinde tecil ve taksitlendirilen vergi ve zam cezaları ile gecikme zamlarının bu maddede gösterilen tarihlerde ve muayyen nispetler dâhilinde ödenmesi takdirinde bakıye borçlarının terkinini sağlayacak hükümler sevk edilmiş bulunmaktadır.

Kanunun 4 ncu maddesi bir mükellef adına kesilen ve uygulanan cezaların çeşitli yıllara aid olması ve muhtelif vergilerle alâkalı bulunması halinde bu kanun hükümlerinden faydalanması bakımından bu ceza ve zamların ayrı ayrı nazara alınması suretiyle borçlular lehine daha geniş bir inkân sağlanması maksadiyle sevk edilmiştir.

Maliye ve Bütçe Karma Komisyonu raporu

T. C.
Temsilciler Meclisi
Maliye ve Bütçe
Karma Komisyonu
Esas No. : 1/70
Karar No. : 30

27 . 2 . 1961

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Temsilciler Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 22 . 2 . 1961 tarihinde kararlaştırılarak Başbakanlığın 24 . 2 . 1961 tarih ve 71 -1442/630 sayılı yazıları ile Temsilciler Meclisi Başkanlığına sunulan «Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun» tasarısının komisyonumuza gelmiş gerekçesi ve Maliye Bakanı tarafından verilen izahat da nazara alınarak yapılan müzakere sonunda tümü kabul edilerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

1. Tasarının başlığı, muhtevası nazara alınarak «Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecil ve tasfiyesine dair kanun» tasarısı şeklinde değiştirilmiştir.
2. Tasarının birinci maddesinin müzakeresi neticesinde :
 - a) Özel idarelerle belediyelere ait vergi ve zam cezaları ile gecikme zamlarının da kanunun şümülüne alınmasının,
 - b) Kesinleşmiş cezaları madde şümülüne dâhil bulunduğu hususunun her hangi bir tereddüde mahal vermiyecek şekilde tasrihinin,

Temini maksadiyle madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Genel bütçe ile özel idare ve belediyeler bütçelerine irat kaydedilen bilmum vergi, resim ve harclara mütaallik olup, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesilmiş veya kesinleşmiş vergi cezaları ile zam cezaları ve uygulanan gecikme zamları 5 yılda ve 5 eşit taksitte tahsil olunur.

Birinci taksitin ödeme süresi 1961 yılının Ekim ayı, müteakıp taksitlerin ödeme süreleri her yılın Ekim ayıdır.

3. Tasarının ikinci maddesindeki «Ödeme günü» mali mevzuattaki terimlere uygun olması için «Ödeme süresi» şeklinde değiştirilmiş olduğundan, madde aşağıdaki şekli almıştır.

Madde 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel kesilmekle beraber itiraz sebebiyle ödeme süresi, birinci maddede yazılı taksit sürelerinden sonraya raslıyanların geçmiş taksitleri vâde gününden itibaren bir ay içinde ödenir.

4. Tasarının üçüncü maddesine vuzuh vermek ve komisyonumuzca eklenen dördüncü maddenin şümülüne giren cezalarla her hangi bir iltibasa mahal vermemek ve tatbikatta kolaylık temin etmek üzere maddeye aşağıdaki şekil verilmiştir.

Madde 3. — Birinci maddenin şümülüne giren vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş bulunanların % 30 nun Haziran 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 70 i, % 40 nın Ekim 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 60 ı ve % 50 sinin Şubat 1962 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 50 si terkin olunur.

5. Kanunun yürürlüğü tarihinde henüz itiraz süresi dolmamış olanlarla itiraz, temyiz komisyonlarında ve Danıştayda tetkik safhasında bulunan cezaların da tasarının üçüncü maddesindeki esaslara göre tahsil ve terkin edilebilmesi imkânı temin edilmek üzere komisyonumuzca aşağıdaki hüküm dördüncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 4. — Bu kanunun birinci maddesinde sözü geçen vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz itiraz süresi dolmamış olanlarla, itiraz, temyiz ve dâva safhasında bulunanların borçlularından kanunun yürürlük tarihinden iti-

baren iki ay içerisinde bağlı oldukları vergi dairesine yazı ile müracaat ederek ceza ve zamma ait itiraz ve dâvalarından vazgeçtiğini bildirenler hakkında üçüncü madde hükümleri uygulanır.

Bu şekilde yazı ile vazgeçme halinde sonradan ceza yönünden itiraz yoluna gidilemeyeceği gibi müracaat zamanında itiraz, temyiz veya dâva safhasında bulunan ceza ihtilâfları hakkında ilgili mercilerce bir karar verilemez.

6 — Tasarımın 4, 5 ve 6 ncı maddeleri 5, 6 ve 7 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Temsilciler Meclisinin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
Adalan Şevket

Başkanvekili
Gürün Muhitin

Sözcü
Ergin S. Naci

Kâtip
Ögat İhsan

Üye
Arkan Ferhan

Üye
Aydın Cevdet

Üye
Başer Adnan

Üye
Cengiz Hızır

Üye
Çelikbaş Fethi

Üye
Egin Ş. Yaşar

Üye
İştan Rıza

Üye
Vergi cezalarının toptan tasfiyesine taraftarım
Melen Ferid

Üye

3 ncü maddeye muhalifim. Böyle bir hükmün mevzuatımızda yer almasını vergi ahlâkı bakımından mahzurlu ve vergide adalet prensibine aykırı buluyorum

Müezzinoğlu Ziya

Üye

Özkol Mazhar

Üye

Pirinçcioğlu Vefik

Üye

Toköklü Adil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının teciline dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesilmiş olan ve genel bütçeye irat kaydı gereken vergi cezaları ve gecikme zamları, beş yılda ve beş eşit taksitte tahsil olunur.

Birinci taksitin vâdesi 1961 yılının Ekim ayı, mütaakıp taksitlerin vâdesi ise her yılın Ekim ayıdır.

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel kesilmekle beraber itiraz sebebiyle ödeme günü, birinci maddede yazılı taksit dönemlerinden sonraya rasthyanların geçmiş taksitleri vâde gününden itibaren bir ay içinde ödenir.

MALİYE VE BÜTÇE KARMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bir kısım vergi cezaları ile gecikme zamlarının tecil ve tasfiyesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Genel bütçe ile özel idare ve belediyeler bütçelerine irat kaydedilen bilûmum vergi, resim ve harclara mütaallik olup, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesilmiş veya kesinleşmiş vergi cezaları ile zam cezaları ve uygulanan gecikme zamları 5 yılda ve 5 eşit taksitte tahsil olunur.

Birinci taksitin ödeme süresi 1961 yılının Ekim ayı, mütaakıp taksitlerin ödeme süreleri her yılın Ekim ayıdır.

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel kesilmekle beraber itiraz sebebiyle ödeme süresi, birinci maddede yazılı taksit sürelerinden sonraya rasthyanların gecikmiş taksitleri vâde gününden itibaren bir ay içinde ödenir.

Hü.

MADDE 3. — Birinci maddede şumulüne giren vergi cezalarıyla zam cezaları ve gecikme zamlarından % 30 unun Haziran 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 70 i, % 40 mın Ekim 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 60 ı ve % 50 sinin Şubat 1962 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 50 si terkin olunur.

MADDE 4. — Yukarıki hükümlerin uygulanmasında nev'i ve doğuşu ayrı olan vergi cezalarıyla zam cezaları ve gecikme zamları ayrı ayrı nazara alınır.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22. 2. 1961

Devlet Bakanı ve
Başbakan

C. Gürsel

Devlet Bakanı

H. Mumcuoğlu

Adalet Bakanı

E. Tüzemen

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı

K. Kurdaş

Devlet Bakanı ve

Başb. Yardımcısı

M. İ. Kızıloğlu

Devlet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

M. Alankuş

Dışişleri Bakanı

S. Sarper

Millî Eğitim Bakanı V.

A. Tahtakılıç

Karma Ko.

MADDE 3. — Birinci maddenin şumulüne giren vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş bulunanların % 30 unun Haziran 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 70 i % 40 mın Ekim 1961 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 60 ı ve % 50 sinin Şubat 1962 sonuna kadar ödenmesi halinde bakiye % 50 si terkin olunur.

MADDE 4. — Bu kanunun birinci maddesinde sözü geçen vergi cezaları ile zam cezaları ve gecikme zamlarından kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz itiraz süresi dolmamış olanlarla, itiraz, temyiz ve dâva safhasında bulunanların borçlularından kanunun yürürlük tarihinden itibaren 2 ay içerisinde bağlı oldukları vergi dairesinin yazı ile müracaat ederek ceza ve zamma ait itiraz ve dâva haklarından vazgeçtiğini bildirenler hakkında üçüncü madde hükmü uygulanır.

Bu şekilde yazı ile vazgeçme halinde sonradan cezaya yönünden itiraz yoluna gidilemeyeceği gibi müracaat zamanının da itiraz, temyiz veya dâva safhasında bulunan ceza ihtilâfları hakkında ilgili mercilerce bir karar verilemez.

MADDE 5. — Tasarının 4 nci maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 5 nci maddesi 6 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 6 nci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bayındırlık Bakanı

M. Gökdoğan

Sa. ve So. Y. Bakanı

R. Üner

Tarım Bakanı

O. Tosun

Çalışma Bakanı

A. Tahtakılıç

Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı

Ticaret Bakanı

M. Baydur

Güm. ve Tekel Bakanı

F. Aşkın

Ulaştırma Bakanı

O. Mersinli

Sanayi Bakanı

Ş. Kocatopçu

İmar ve İskân Bakanı

R. Özal